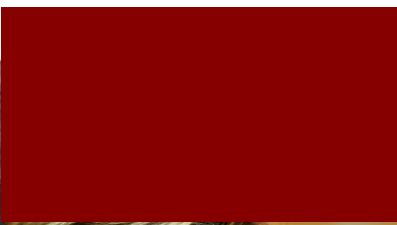




SOCIALTILSYN
HOVEDSTADEN



Årsrapport 2023 Socialtilsyn Hovedstaden



Socialtilsyn Hovedstaden
Smallegade 1
2000 Frederiksberg

Maj 2024



Ti år med socialtilsynet – tid til at evaluere	4
Årsrapport 2023 – kort fortalt	6
Årsrapport 2023 i tal	6
DEL 1: Socialtilsyn Hovedstadens virke i 2023	7
Kapitel 1. Tilsynsopgaven.....	8
Kapitel 2. Undersøgelse af Socialtilsyn Hovedstadens tilsynspraksis i 2023.....	14
Kapitel 3. Kvaliteten i tilbud og plejefamilier	18
Den socialfaglige kvalitet i plejefamilierne.....	20
Den socialfaglige kvalitet i tilbuddene	25
Den økonomiske kvalitet i tilbuddene	33
DEL 2: Faglige fokusområder i 2023	37
Kapitel 4. Styrkelse af det økonomiske tilsyn	38
Kapitel 5. Risikobaseret tilsyn.....	42
DEL 3: Socialtilsyn Hovedstaden i tal.....	44
Kapitel 6. Socialtilsyn Hovedstadens produktion.....	45
Kapitel 7. Tilbudsstrukturen anno 2023	52
Kapitel 8. Socialtilsyn Hovedstadens økonomi i 2023	56

Ti år med socialtilsynet – tid til at evaluere

Den 1. januar 2024 markerede tiårsjubilæet for socialtilsynenes oprettelse. Det er en god anledning til at se tilbage og gøre status over et tiår, hvor socialtilsynene gradvist har fundet deres form, og hvor vores tilsynsopgave løbende er blevet udvidet og præciseret.

Der er sket meget siden socialtilsynenes oprettelse i 2014. Lovgivningen, der regulerer socialtilsynene, er med årene blevet justeret og udvidet. Samtidig er nye indikatorer blevet tilføjet til kvalitetsmodellen, og nye tilbudstyper er blevet omfattet af socialtilsynets ansvarsområde. Senest er socialtilsynenes tilsynsforpligtelse blevet udvidet til også at omfatte tilsyn med kvaliteten af den behandlingsmæssige indsats i de tilbud, som førhen var kendt som dagbehandlingstilbud, og som i dag benævnes ”behandlings- og specialundervisningstilbud”.

En anden nylig og væsentlig lovændring på det sociale område, som vil få betydning for socialtilsynenes tilsynsvirksomhed, er indførelsen af barnets lov. Et centralt element i barnets lov er, at børn og unges ret til at blive inddraget og få indflydelse på forhold, som vedrører dem, styrkes. Plejefamilier og børne- og ungehjem vil i den forbindelse opleve, at vi har fokus på, hvordan plejefamilier og medarbejdere i tilbuddene støtter børnene i at få indsigt i og forvalte de rettigheder, de har som følge af barnets lov.

På de interne linjer arbejder vi i Socialtilsyn Hovedstaden med at styrke vores skriftlige formidling, så vores vurderinger og grundlaget for vores vurderinger bliver endnu tydeligere. Vi vil gerne skrive kortere og mere ensartet, så udtrykket i tilsynsrapporterne er ens for alle tilbud og plejefamilier.

Vi forventer dog også, at der sker yderligere ændringer af rammerne for, hvad socialtilsynene skal se på, og hvordan vi skal gå frem i tilsynet med sociale tilbud og plejefamilier. I den forbindelse mener jeg, at det er vigtigt at holde sig til ting for øje:

For det første: Tilsyn er ikke en garanti mod, at ulykkelige hændelser kan indtræffe. Men et kvalificeret tilsyn mindsker risikoen for, at borgerne *ikke* får den nødvendige hjælp, og understøtter, at tilbud og plejefamilier hæver kvaliteten. Dalende kvalitet skal helst opdaget og håndteres før, det går ud over borgerne og stabiliteten i tilbuddet eller plejefamilien, og det er vi som socialtilsyn optagede af at lykkes med.

For det andet: Hyppigheden og intensiteten af tilsynet har naturligvis en betydning for socialtilsynenes muligheder for at opdage kritisable forhold. Hvor omfangsrigt et tilsyn skal være, er en politisk afvejning, hvor ressourcer også er en afgørende parameter. Vi ser i den forbindelse frem til at følge, hvad de forskellige analyser, som regeringen og KL har sat i gang, vil føre med sig.

Jeg kan desuden kun opfordre til, at man benytter sig af socialtilsynets anonyme whistleblowerordning, hvis man har oplysninger om bekymrende forhold i en plejefamilie eller et tilbud. Henvendelser om bekymrende forhold udgør en vigtig kilde til information om forholdene i det enkelte tilbud eller den enkelte plejefamilie og har stor betydning for netop muligheden for at opdage kritisable forhold.

Vores opgave i socialtilsynene er at understøtte, at de mennesker, som bor i sociale til-

bud og plejefamilier, bor i et tilbud, hvor kvaliteten er i orden. Alt, hvad der kan skærpe vores fokus på det, hilser vi velkomment.



*Dan Theolander Holmgreen
Tilsynschef*

Whistleblower

Borgere, pårørende, medarbejdere eller andre, som oplever bekymrende forhold i et tilbud eller i en plejefamilie, kan kontakte Socialtilsyn Hovedstadens whistleblowerordning.

Kontakter du os telefonisk, skal det ske på dette nummer: 38 21 37 70. Telefonens åbningstider er mandag til torsdag kl. 9.00-15.00 og fredag kl. 09.00-12.00.

Kontakter du os elektronisk, kan du gøre det på alle tidspunkter af døgnet. Du kan læse mere om, hvordan du kontakter os elektronisk på vores hjemmeside: <https://socialtilsyn.frederiksberg.dk/whistleblower>



Årsrapport 2023 – kort fortalt

I Socialtilsyn Hovedstadens årsrapport for 2023 giver vi et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens virke i 2023.

I årsrapportens første del kan du læse om vores tilsynsopgave og om udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens tilbuds- og plejefamilieportefølje. Du kan også få indblik i, hvad den årlige undersøgelse af tilbuddenes og plejefamiliernes oplevelse af vores tilsynspraksis har vist. Derudover kan du læse om, hvordan vi overordnet vurderer kvaliteten på henholdsvis plejefamilieområdet og tilbudsområdet.

I årsrapportens anden del stiller vi skarpt på nogle af de faglige områder, vi har været særligt optagede af i 2023. Det drejer sig først og fremmest om styrkelsen af det økonomiske tilsyn og de foreløbige effekter, vi har set af lovændringerne på området. Du kan også læse

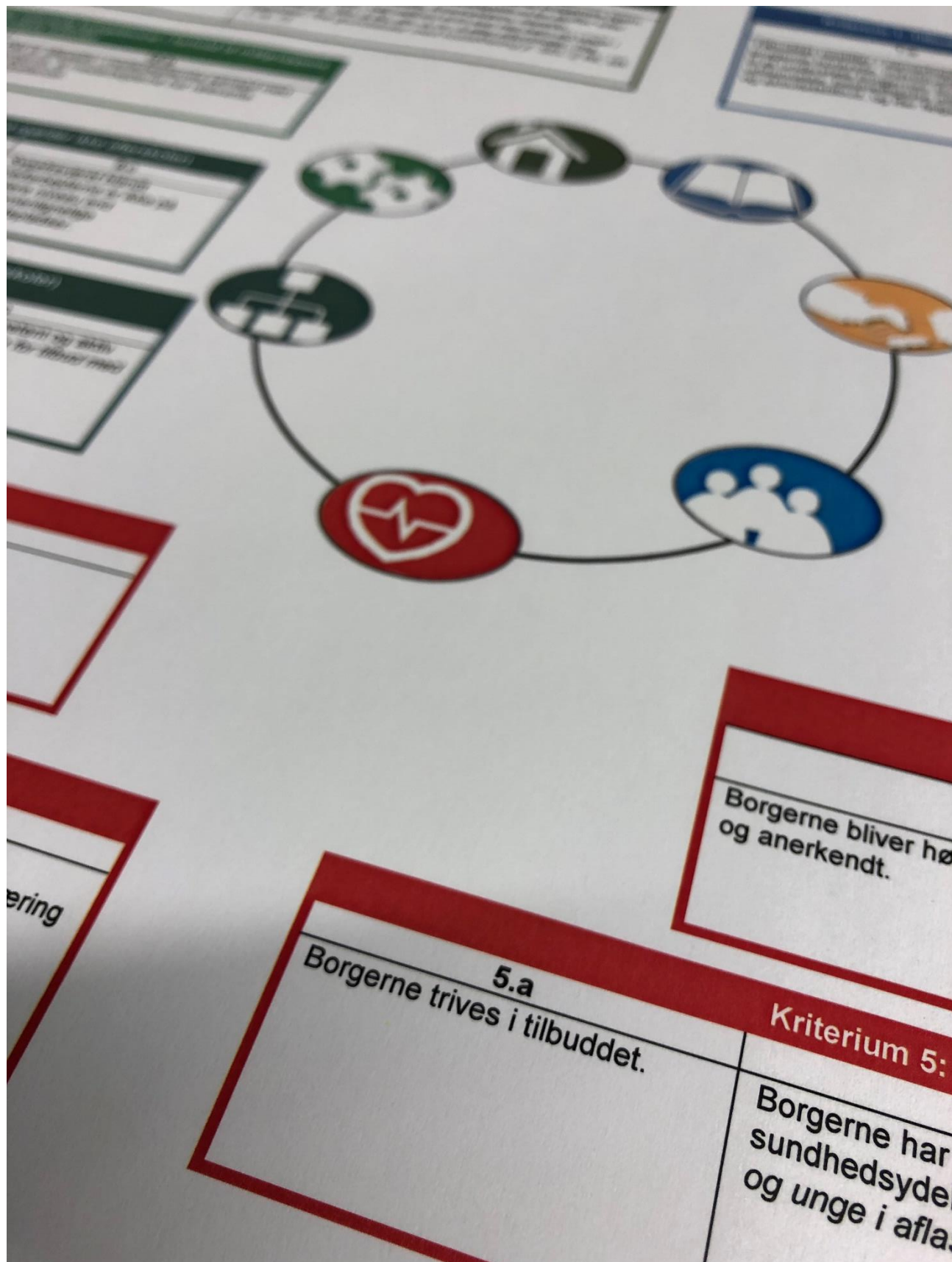
om, hvordan vi arbejder med det risikobaserede tilsyn, og hvilke overvejelser vi gør os, når vi skal tilrettelægge tilsynsintensiteten i de enkelte tilsynsforløb.

I årsrapportens tredje del kan du få indblik i centrale nøgletal for Socialtilsyn Hovedstadens virke i 2023. Du kan blandt andet se, hvor mange tilsyn og tilsynsbesøg, vi har gennemført, og hvor mange nye tilbud og plejefamilier, vi har godkendt i løbet af året. Du kan også se, hvor mange sanktioner, vi har udstedt, og finde opgørelser over, hvor mange indberetninger om magtanvendelser, henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows) og anmodninger om aktindsigt, vi modtog i 2023. I årsrapportens tredje del kan du desuden få et indblik i tilbudsstrukturen i vores tilbuds- og plejefamilieportefølje samt i Socialtilsyn Hovedstadens økonomi i 2023.

Årsrapport 2023 i tal

- Alle godkendte tilbud og plejefamilier har modtaget minimum ét tilsynsbesøg i løbet af året.
- Tilsynskonsulenterne har aflagt 1.986 tilsynsbesøg i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn og 178 tilsynsbesøg i forbindelse med behandling af ansøgninger om godkendelse.
- 36 pct. af besøgene i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn med tilbud var uanmeldte. 21 pct. af besøgene i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn med plejefamilier var uanmeldte.
- 25 nye tilbud og 39 nye plejefamilier er blevet godkendt.
- Et tilbud og fire plejefamilier har fået tilbagekaldt deres godkendelse.
- 17 tilbud og 57 plejefamilier er ophørt ved egen drift.
- Der er blevet udstedt 13 påbud på tilbudsområdet og syv påbud på plejefamilieområdet.
- Ti tilbud og én plejefamilie har fået iværksat et skærpet tilsyn.
- Vi har modtaget 4.526 indberetninger om magtanvendelse.
- Vi har modtaget 542 henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows).

DEL 1: Socialtilsyn Hovedstadens virke i 2023



Kapitel 1. Tilsynsopgaven

Socialtilsynet varetager opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier, der huser og behandler samfundets mest udsatte borgere. Socialtilsynets virke er reguleret i lov om socialtilsyn, der har til formål at sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter lov om social service, barnets lov og kapitel 40 i sundhedsloven om behandling af misbrug af alkohol.

Socialtilsyn Hovedstaden godkender og fører driftsorienteret tilsyn med følgende tilbudstyper:

- Botilbud til voksne med handicap og psykiske lidelser
- Alkohol- og misbrugsbehandlingstilbud
- Krisecentre og herberger
- Bo- og aflastningstilbud (nu botilbud og "støtteophold") til børn og unge anbragt på opholdssteder og døgninstitutioner (nu "børne- og ungehjem")
- Almene, forstærkede og specialiserede plejefamilier

Socialtilsynet fører et generelt tilsyn med kvaliteten i selve tilbuddet eller plejefamilien. Det personrettede tilsyn med den enkelte borger udføres af den kommune, der har ansvaret for borgernes ophold i tilbuddet eller plejefamilien. Socialtilsynet skal føre et risikobaseret tilsyn med plejefamilier og tilbud, hvilket betyder, at tilsynene vil have varierende omfang

og karakter afhængigt af forholdene i det enkelte tilbud eller den enkelte plejefamilie.

De fem socialtilsyn

Der er fem socialtilsyn, som hver især har ansvar for at godkende og føre tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier inden for de fem geografiske regioner i Danmark. Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med tilbud og plejefamilier i kommunerne i Region Hovedstaden (med undtagelse af Frederiksberg Kommune), Holbæk Kommune og Region Hovedstaden.

Med en ændring af lov om socialtilsyn blev specifikke godkendelses- og tilsynsopgaver i 2022 samlet i specialistfunktioner i enkelte socialtilsyn. Formålet var, at det enkelte tilsyn skulle kunne opnå specialistviden i forhold til det konkrete område og dermed bidrage til at sikre et mere ensartet og systematisk tilsyn på området – og derved øge retssikkerheden for tilbuddene.¹

Socialtilsyn Hovedstaden varetager sammen med Socialtilsyn Midt tilsynet med sociale tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner. Det betyder, at Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner med hovedadresse i Region Hovedstaden og Region Sjælland.

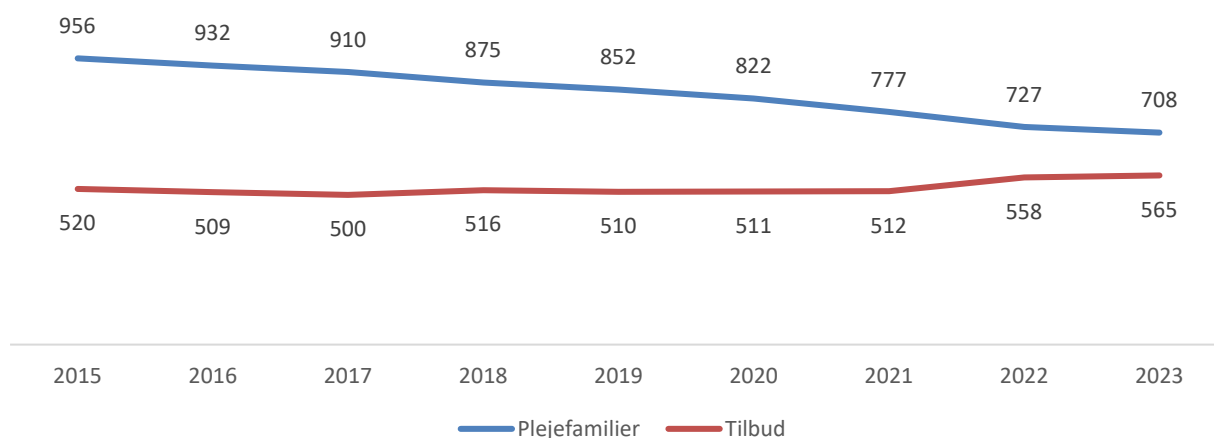
¹ Forslag til Lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service af 10. november 2021. Bemærkning nr. 2.1.1.3.1.

Tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje

Ved udgangen af 2015 var der i alt 520 godkendte tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, mens der ved udgangen af 2023 var i alt 565 godkendte tilbud. Det svarer til en stigning i antallet af tilbud på ca. 9 pct. siden 2015.

Antallet af plejefamilier er faldet støt siden 2015. Hvor der ved udgangen af 2015 var 956 godkendte plejefamilier i vores portefølje, var der ved udgangen af 2023 blot 708 godkendte plejefamilier. Det svarer til et fald i antallet af plejefamilier på ca. 26 pct. siden 2015.

Figur 1. Oversigt over udviklingen i antallet af godkendte tilbud og plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje ved årets udgang



Faldende antal aktive plejefamilier

Fra 2015 til 2023 har vi fået 248 færre plejefamilier under vores tilsyn. Når vi ser på udviklingen fra år til år, kan vi se, at den største nedgang i antallet af plejefamilier skete i 2021 og 2022, hvor porteføljen blev reduceret 5-6 pct. hvert år. Fra 2022 til 2023 har vi set et lidt mindre markant fald i antallet af plejefamilier på 3 pct. Sammenholdt med 2022 kan vi da også se, at vi har godkendt lidt flere nye plejefamilier i 2023, og at lidt færre plejefamilier har valgt at ophøre af egen drift i løbet af året.

Tendensen til, at færre familier ønsker at være plejefamilie, ses ikke kun i hovedstaden, men gør sig også gældende på landsplan. Derfor har der i de senere år været stor opmærksomhed på tendensen – ikke mindst på politisk niveau. Af den politiske aftale Børnene Først fremgår det, at der fra 2025 skal gennemføres

en reform af plejefamilieområdet med det formål at styrke kvaliteten i plejefamilierne og sikre bedre vilkår og rådgivning for plejefamilierne. Det forventes, at dette vil medvirke til at fastholde og rekruttere nye plejefamilier. Med aftalen Børnene Først blev det desuden besluttet at gennemføre nationale kampagneaktiviteter med henblik på at rekruttere plejefamilier, adoptivfamilier og venskabsfamilier. I begyndelsen af 2024 må vi konstatere, at vi endnu ikke har set effekter af kampagnen i form af en øget interesse i vores informationsmøder eller et øget antal ansøgninger om ny-godkendelse som plejefamilie.

I flere af de forgangne års årsrapporter har vi reflekteret over årsagerne til det faldende antal plejefamilier. I år har vi valgt at kvalificere vores refleksioner ved at gennemføre en mindre

undersøgelse blandt plejefamilier, som er ophørt af egen drift. Undersøgelsen baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse blandt alle plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, som valgte at ophøre af egen drift i perioden 2020 til 2022, samt på et fokusgruppeinterview med fem af de ophørte plejefamilier. Undersøgelsen viser overordnet, at de hyppigste årsager til, at plejefamilierne valgte at ophøre af egen drift, var udfordringer i samarbejdet med anbringende kommune samt plejefamiliernes ansættelsesvilkår (40 pct.). Derudover havde en større gruppe (15 pct.) et ønske om at gå på pension. Af undersøgelsens fokusgruppeinterview fremgik det, at udfordringer i samarbejdet med anbringende kommune blandt andet omfatter en oplevelse hos plejefamilierne af ikke modtage den nødvendige sparring og kompetenceudvikling sammenholdt med plejeopgavernes tyngde samt en oplevelse af dårlige og usikre ansættelsesforhold.

Konklusionerne i undersøgelsen har givet anledning til overvejelser om, hvordan vi som socialtilsyn kan bidrage til at fastholde plejefamilierne. Plejefamiliernes samarbejde med de anbringende kommuner er et område, som vi kan have svært ved at påvirke direkte, idet vi ikke har ansvaret for visiteringen af plejeopgaver og arbejdsforholdene for plejefamilierne. Derimod kan vi i vores dialog med plejefamilierne støtte dem i at få forventningsafstemt med anbringende kommune (eksempelvis om

muligheder for sparring, supervision og kurser) i forbindelse med nye plejeopgaver, ligesom vi kan vejlede plejefamilier, som endnu ikke har haft deres første plejeopgave, i, hvad de aktivt kan gøre for at få tilbudt plejeopgaver. Fremover vil vi derfor på tilsynene med alle de ny-godkendte plejefamilier have et særligt fokus, hvis de ikke har fået nogen plejeopgaver i løbet af det første år. Desuden vil vi i forbindelse med, at plejefamilier vælger at ophøre af andre grunde end pensionering, tilbyde en afsluttende samtale til plejefamilierne for at indsamle viden om årsager til ophør.

Stigende antal tilbud som indgår i koncerner og koncernlignende konstruktioner

Fra 2015 til 2021 lå antallet af tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje nogenlunde stabilt på mellem 500 og 520 tilbud. I 2022 steg antallet af tilbud ganske markant. Stigningen skyldes først og fremmest, at vi i 2022 fik tildelt specialistfunktionen vedrørende tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner², og derfor fik overdraget en række tilbud fra de andre socialtilsyn.

Sociale tilbud, som indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, udgør en væsentlig andel af Socialtilsyn Hovedstadens tilbudsportefølje. I begyndelsen af 2024 blev i alt 191 af de tilbud, som Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med, drevet af en koncern eller en koncernlignende konstruktion. Det svarer til 62 pct. af de private tilbud i tilbudsporteføljen

² Jf. lov om socialtilsyn § 2a. er der tale om en koncernlignende konstruktion, hvis "1) der ikke er tale om en koncern i selskabsretlig forstand, 2) der mellem et eller flere private tilbud, jf. § 4, stk. 1, nr. 2-4, eller andre virksomheder sker en kontinuerlig og ikke ubetydelig samhandel, herunder køb, salg, leje og udleje af varer, ydelser, aktiver, fast ejendom m.v., og 3) der er en eller flere fysiske personer, der ejer eller på anden måde har økonomisk og driftsmæssig bestemmende indflydelse på tilbud og virksomheder nævnt i nr. 2, eller der er sammenfald i bestyrelses-, leder- eller ejerkreds i tilbud og virksomheder nævnt i nr. 2, herunder sammenfald ved nærtstående."

og til 34 pct. af den samlede tilbudsportefølje. De 191 tilbud fordeler sig på 51 koncerner og 29 koncernlignende konstruktioner.

Det fremgår af tabel 1, at vores portefølje er vokset med 10 koncerner/koncernlignende konstruktioner og 15 koncerntilbud siden starten af 2023.

Tabel 1. Koncerner/koncernlignende konstruktioner og de tilbud, som indgår heri

	2023 ³	2024 ⁴
Tilbud, som indgår i en koncern	102	118
Koncerner, som tilbuddene fordeler sig i	42	51
Tilbud, som indgår i en koncernlignende konstruktion	74	73
Koncernlignende konstruktioner, som tilbuddene fordeler sig i	28	29
Samlet antal koncerner/koncernlignende konstruktioner	70	80
Samlet antal tilbud, som indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion	176	191

Der er stor forskel på, hvor mange sociale tilbud, der indgår i den enkelte koncern eller koncernlignende konstruktion. Mens der i en enkelt koncern indgår 19 tilbud og en enkelt koncernlignende konstruktion indgår 14 tilbud,

indgår der i langt de fleste koncerner og koncernlignende konstruktioner kun et enkelt eller to tilbud.

Tabel 2. Koncerner/koncernlignende konstruktioner opgjort efter antal tilbud. Tabellen viser antallet (og andelen) af koncerner/koncernlignende konstruktioner

	2023	2024
Koncerner/koncernlignende konstruktioner med 10 eller flere tilbud	3 (4 %)	3 (4 %)
Koncerner/koncernlignende konstruktioner med 5 til 9 tilbud	4 (6 %)	4 (5 %)
Koncerner/koncernlignende konstruktioner med 3 eller 4 tilbud	13 (19 %)	13 (16 %)
Koncerner/koncernlignende konstruktioner med 1 eller 2 tilbud	50 (71 %)	60 (75 %)

Når vi ser på udviklingen i antallet af koncerner/koncernlignende konstruktioner, kan vi se, at det særligt er i antallet af mindre koncer-

ner/koncernlignende konstruktioner, som rummer et eller to tilbud, at der er sket en stigning fra 2023 til 2024.

³ Pr. 2. februar 2023

⁴ Pr. 15. februar 2024

Ser vi på udviklingen i antal tilbud under koncerne/de koncernlignende konstruktioner kan vi samtidig se, at der i de største koncerne/koncernlignende konstruktioner er sket en stigning i det samlede antal tilbud. Mens de otte største koncerne/koncernlignende konstruktioner tilsammen drev 74 tilbud i begyndelsen af 2023, drev de samme koncerne/koncernlignende konstruktioner tilsammen 81 tilbud i begyndelsen af 2024.

Tilvæksten i antallet af tilbud i koncerne/koncernlignende konstruktioner skyldes både, at der etableres nye tilbud, og at koncerne /koncernlignende konstruktioner opkøber eksisterende tilbud.

I Socialtilsyn Hovedstaden er vi optagede af fortsat at have et tæt samarbejde med Socialtilsyn Midt om en ensartet udmøntning af vores specialistfunktion. Af den politiske aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud og af bemærkningerne til *Forslag til lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service* fremgår det, at oprettelsen af specialistfunktionen overordnet skal bidrage til, at de enkelte tilsyn opnår specialistviden om samhandel i koncerne/koncernlignende konstruktioner og kan føre et ensartet og systematisk tilsyn med sociale koncerntilbud og koncerne/koncernlignende konstruktioners samhandel med tilbuddene. Målet er at skabe en øget gennemsigthed omkring tilbuddenes økonomi, så det sikres, at de offentlige velfærdskroner anvendes

efter hensigten og ikke trækkes ud af tilbuddene via eksempelvis kunstigt høje huslejeniveauer eller uigennemskuelige koncernkonstruktioner.⁵

Det fremgår således af den politiske aftale og af lovbemærkningerne, at vores specialistfunktionen dels fordrer, at vi opbygger specialistviden om de særlige forhold, der kendetegner sociale tilbud, som indgår i koncerne og koncernlignende konstruktioner, dels at vi i samarbejde med Socialtilsyn Midt opbygger og fastholder en ensartet og systematisk tilsynspraksis omkring den særlige tilsynsopgave med koncerntilbud. I 2024 vil vores specialistfunktion fortsat udgøre et centralt fagligt fokuspunkt i Socialtilsyn Hovedstaden, og vi ser frem til at deltage i de af Social- og Boligstyrelsen igangsatte kompetenceudviklingsaktiviteter, der afvikles i løbet af 2024 og fremefter.

Nye tilsynsopgaver på tilkøbsområdet

Socialtilsyn Hovedstaden kan jf. lov om socialtilsyn § 3, stk. 1, nr. 2 tilbyde kommuner eller regioner mulighed for at tilkøbe tilsyn med den socialfaglige og økonomiske kvalitet i tilbud, som ikke er omfattet af lov om socialtilsyn. I 2023 havde vi indgået kontrakter om tilsynet med 73 tilbud, som ikke er omfattet af lov om socialtilsyn.⁶ Det drejer sig primært om beskæftigelsestilbud efter § 103 i lov om social service, aktivitets- og samværstilbud efter § 104 og dagbehandlingstilbud efter § 52.

⁵ *Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud*, Social- og Ældreministeriet, april 2021, og *Forslag til Lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service* af 10. november 2021

⁶ Det skal bemærkes, at en del af vores tilkøbskontrakter kun omfatter tilsyn med tilbuddene hvert andet år. Det er således ikke alle 73 tilbud, vi har ført tilsyn med i 2023.

1. januar 2024 trådte en ny lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge i kraft. Loven vedrører reguleringen af de tilbud, der hidtil har været kendt som dagbehandlingstilbud efter § 52 i lov om social service, og vil medføre en udvidelse af Socialtilsyn Hovedstadens tilkøbsportefølje.

Den nye lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge indebærer, at tilbuddenes beliggenhedskommuner får et samlet myndighedsansvar for tilbuddene. Kommunerne vil således både skulle godkende og føre tilsyn med alle offentlige og private behandlings- og specialundervisningstilbud, som er beliggende i kommunen. Det er fortsat kommunerne, som skal udføre tilsynet med selve specialundervisningen i tilbuddene. Med loven er der imidlertid indført krav om, at kommunernes skal indgå aftale med socialtilsynene om at føre et socialfagligt tilsyn med kvaliteten af den behandlingsmæssige del af tilbuddene. Det er alene den praktiske udførelse af tilsynet med den behandlingsmæssige

del af tilbuddet, som skal udføres af socialtilsynene, idet eventuelle procesbeslutninger og afgørelser træffes af kommunerne.

I Socialtilsyn Hovedstaden hilser vi den nye tilsynsopgave velkommen. Vi kender endnu ikke opgavens præcise omfang, da det blandt andet afhænger af, hvor mange behandlings- og specialundervisningstilbud, der godkendes i de kommuner, som er omfattet af vores tilsynsforpligtelse. Vi ser derfor frem til dialogen med kommunerne om det kommende samarbejde om denne tilsynsopgave.

Vores tilsynsforpligtelse over for behandlings- og specialundervisningstilbuddene træder i kraft fra 1. juli 2024. Frem mod 1. juli vil vi sammen med de andre socialtilsyn (og i dialogen med kommunerne) arbejde med at få afklaret opgavens præcise omfang og karakter, så vi kan sikre en kvalificeret og ensartet tilgang til den nye tilsynsopgave på tværs af landet.

Kapitel 2. Undersøgelse af Socialtilsyn Hovedstadens tilsynspraksis i 2023

Socialtilsynenes tilsynsforpligtelse indebærer, at vi dels skal føre kontrol med forholdene i sociale tilbud og plejefamilier, dels at vi skal indgå i dialog med tilbud og plejefamilier med henblik på at bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne. I Socialtilsyn Hovedstaden er vi til stadighed optagede af at udvikle vores tilsynspraksis, herunder ikke mindst vores tilgang til dialogen med tilbud og plejefamilier. I den forbindelse er vi afhængige af at få viden om, hvordan tilbud og plejefamilier oplever samarbejdet og dialogen med os. Denne viden får vi løbende – blandt andet via vores årlige møder med kommuner og øvrige interessenter på området, og via dialogen med tilbud og plejefamilier i forbindelse med de enkelte tilsyn. Socialtilsynenes kontrolfunktion sætter imidlertid en naturlig begrænsning på vores muligheder for at få ufiltrerede tilbagemeldinger om, hvordan tilbud og plejefamilier oplever samarbejdet og dialogen med os i forbindelse med de konkrete tilsyn. Derfor har vi også brug for at indsamle viden om dette via andre kanaler. Til det formål gennemfører vi hvert år en brugerundersøgelse af det forgangne års tilsynspraksis. Undersøgelsen sendes ud til plejefamilier og til tilbudsledere af både offentlige og private tilbud.⁷

Formålet med undersøgelsen af vores tilsynspraksis er at afdække, hvordan de forskellige modtagere af tilsynet oplever vores måde at varetage myndighedsopgaven på. I dette års undersøgelse har vi ligesom i undersøgelsen i 2021 og 2022 haft særligt fokus på vores dialogforpligtelse. Derfor angår flere af spørgsmålene igen i år, hvordan tilbud og plejefamilier oplever vores måde at udmønte socialtilsynets dialogforpligtelse på.

Ligesom i 2022 er undersøgelsens svarprocent blandt tilbuddene i 2023 på 46 pct., mens svarprocenten blandt plejefamilierne er faldet fra 43 pct. i 2022 til 28 pct. i 2023⁸. De nedenstående resultater bør læses med dette in mente.

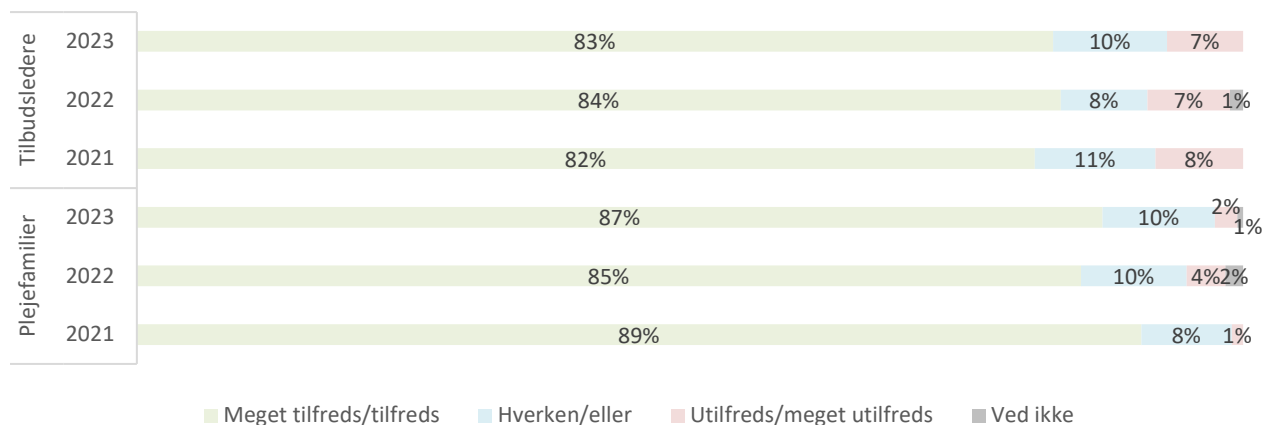
Generel tilfredshed med Socialtilsyn Hovedstaden

I undersøgelsen har vi spurgt ind til den generelle tilfredshed med kommunikationen og samarbejdet med Socialtilsyn Hovedstaden i 2023. Figur 2 viser, at den generelle tilfredshed med Socialtilsyn Hovedstaden er høj. Tilfredsheden viser sig at være faldet lidt blandt tilbudsledere, mens den er steget blandt plejefamilier, når vi sammenligner svarene fra 2022 med svarene fra 2023.

⁷ Vi har tidligere udsendt undersøgelsen til kommuner. Dette har vi fravalgt i år, da det er vores erfaring, at de kommunale forvaltninger ikke altid har stort indblik i de konkrete tilsynsforløb i tilbuddene.

⁸ I opgørelsen af svarprocenter indgår kun besvarelser, hvor hele spørgeskemaundersøgelsen er gennemført.

Figur 2. Generel tilfredshed med Socialtilsyn Hovedstaden i 2021, 2022 og 2023



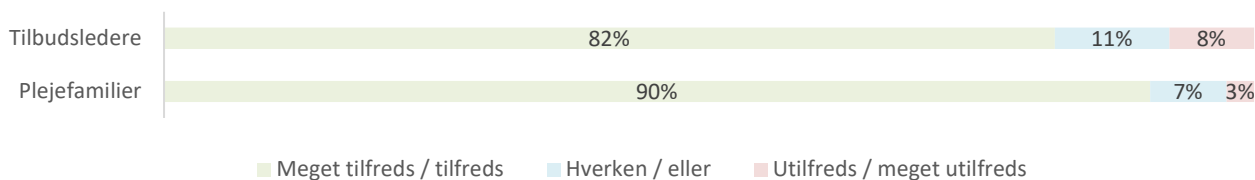
I undersøgelsen har respondenterne haft mulighed for at udfolde deres svar kvalitativt. Vi hæfter os blandt andet ved, at mange plejefamilier giver udtryk for, at de får konstruktiv hjælp og relevante faglige input fra os i forbindelse med tilsynene. Enkelte giver dog også udtryk for, at de oplever et unødigt stort fokus på kontrol. Ud fra tilbudsledernes besvarelser kan vi også konstatere, at mange oplever at modtage fagligt kompetent og relevant sparring og dialog med os i forbindelse med tilsynene. Enkelte giver dog udtryk for utilfredshed med den efterfølgende afrapportering, som af nogle opleves som unødigt bureaukratisk og vanskelig at omsætte til den konkrete faglige praksis – blandt andet fordi den bygger på en generisk kvalitetsmodel, som ikke er tilpasset de enkelte tilbuds målgrupper. Flere giver desuden udtryk for, at de oplever, at socialtilsynet indhenter for mange og irrelevante oplysninger fra tilbuddene og dermed pålægger tilbuddene et unødigt stort tidsforbrug på tilsynet.

Det er alle udsagn, som vi forholder os til med henblik på at udvikle vores tilsynsarbejde. I 2024 sætter vi blandt andet fokus på vores skriftlige formidling i tilsynsrapporter med henblik på at sikre størst mulig læsevenlighed og ensartethed i vores afrapportering.

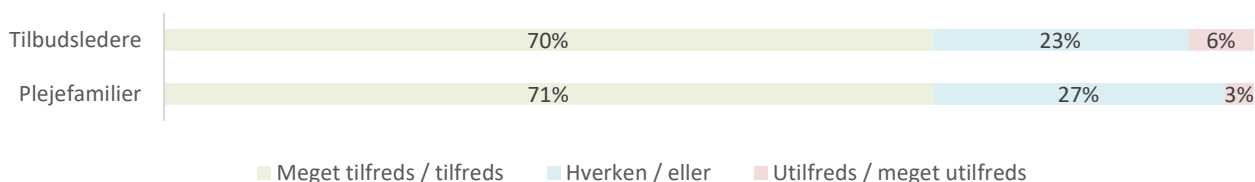
Dialog og sparring

Socialtilsynets myndighedsfunktion indebærer en lovfæstet dialogforpligtelse. Både i 2022 og 2023 har vi haft fokus på at styrke vores dialogkompetencer og på at implementere Social- og Boligstyrelsens faglige vejledning til socialtilsynenes dialogforpligtigelse. I undersøgelsen har vi spurgt ind til, hvordan tilbudsledere og plejefamilier har oplevet dialogen med os i 2023. I lighed med tidligere år kan vi konstatere, at tilfredsheden med dialogen med både ledelse og medarbejdere i Socialtilsyn Hovedstaden generelt er høj.

Figur 3. Tilfredshed med dialogen med tilsynskonsulenterne og økonomikonsulenterne i Socialtilsyn Hovedstaden⁹



Figur 4. Tilfredshed med dialogen med ledelsen i Socialtilsyn Hovedstaden



I undersøgelsen har vi spurgt ind til, hvorvidt tilbudsledere og plejefamilier oplever, at Socialtilsyn Hovedstaden har bidraget til at højne kvaliteten i tilbuddet eller plejefamilien i 2023. I og med, at socialsynenes opgave både er at understøtte udviklingen i tilbud og plejefamilier og at føre kontrol med forholdene i tilbud og plejefamilier, må vores dialog med tilbud og plejefamilier om den faglige udvikling af tilbuddet eller plejefamilien foregå inden for en ramme, der sikrer en vis distance til tilbudenes og plejefamiliernes beslutninger om, hvordan de vil drive deres tilbud eller organisere deres liv som plejefamilie. Set i det lys er vi tilfredse med at konstatere, at 46 pct. af plejefamilierne og 55 pct. af tilbudslederne svarer, at Socialtilsyn Hovedstaden har bidraget til at højne kvaliteten i tilbuddet eller plejefamilien i 2023.

I undersøgelsen har vi også spurgt til, om tilbuddet eller plejefamilien har deltaget i dialogmøder i 2023 eller fået vilkår, påbud eller været underlagt sanktion i 2023. De respondenter, der har svaret "ja" til dét, er blandt andet blevet spurgt til deres oplevelse af dialogen på dialogmødet. Vi kan konstatere, at langt hovedparten af de respondenter, som har besvaret denne del af undersøgelsen, oplever, at socialtilsynet i høj eller tilfredsstillende grad understøtter en konstruktiv og udviklingsorienteret dialog i dialogmøderne (tilbudsledere: 86 pct.; plejefamilier: 100 pct.). Vi kan ligeledes konstatere, at både tilbudsledere og plejefamilier generelt oplever, at dialogmøderne bidrager til øget fælles forståelse af udviklingspotentialerne i tilbuddet eller plejefamilien.

⁹ I undersøgelsen har respondenterne mulighed for at svare "ikke relevant". Besvarelser, hvor respondenter har svaret "ikke relevant", er fraregnet i figur 3 og 4.

Figur 5. Oplevelse af om dialogmødet bidrog til øget fælles forståelse af udviklingspotentialerne i tilbuddet/plejefamilien

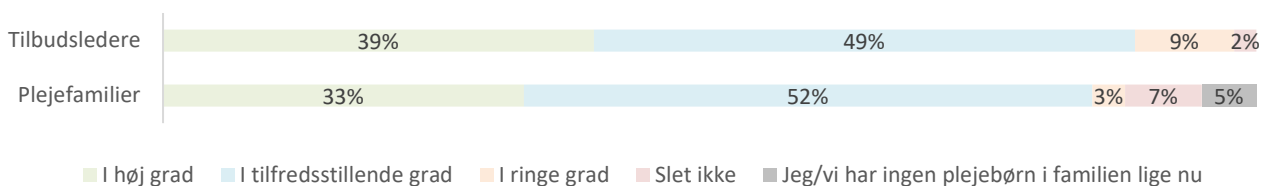


Inddragelse af borgerperspektivet i tilsynet

Socialtilsyn Hovedstadens kerneopgave er at sikre, at borgere i udsatte positioner modtager støtte fra tilbud og plejefamilier, der har tilstrækkelig høj kvalitet. Den vigtigste kilde til viden om, hvordan det er at bo i eller modtage støtte fra et tilbud eller en plejefamilie, er de

borgere, der bor der og modtager støtte derfra. Derfor bestræber vi os hele tiden på at kvalificere vores metoder til borgerinddragelse. I undersøgelsen til tilbud og plejefamilier spørger vi derfor ind til, i hvor høj grad tilbud og plejefamilier oplever, at vi lykkes med at inddrage børn, unge og voksne borgere i tilsynet.

Figur 6. Oplevelse af at socialtilsynet lykkedes med at inddrage børnene/de unge/borgerne under tilsynsbesøget



88 pct. af tilbudslederne og 85 pct. af plejefamilierne svarer, at vi er lykkedes med at inddrage børnene, de unge eller de voksne borgere i tilsynsbesøget i høj eller tilfredsstillende grad. Kun en mindre andel svarer, at vi er lykkedes i ringe grad eller slet ikke.

Vores egne opgørelser viser, at vi i 87 pct. af alle tilsynsforløb i tilbud og i 61 pct. af alle tilsynsforløb i plejefamilier har gennemført interview med børn, unge eller voksne borgere i 2023. Når det indimellem ikke lykkes at inddrage børn, unge eller voksne borgere under et tilsyn kan det skyldes, at de ikke ønsker at

tale med socialtilsynet. For mange borgere opleves socialtilsynet som en fjern myndighed, fordi vi i de fleste tilfælde kun aflægger et enkelt årligt tilsynsbesøg. Derfor har både tilbud, plejefamilier og vi en vigtig opgave i at få formidlet, hvem socialtilsynet er. I Socialtilsyn Hovedstaden har vi løbende fokus på, hvordan vi kan udvikle vores metoder til inddragelse af borgernes perspektiv i forbindelse med de enkelte tilsyn. Vi benytter os desuden af pjecer, breve og videomateriale, som kan forberede borgerne på vores besøg og forklare, hvad formålet med tilsynet er. Disse materialer kan findes på vores hjemmeside.

Kapitel 3. Kvaliteten i tilbud og plejefamilier

Til belysning af kvaliteten i de sociale tilbud og plejefamilier skal socialtilsynene anvende Social- og Boligstyrelsens Kvalitetsmodel for socialtilsyn. Kvalitetsmodellen består af syv temaer, som hver indeholder et antal kriterier, der er formuleret som målresultater – f.eks. ”plejefamilien understøtter barnets fysiske og mentale sundhed og trivsel”. Under hvert kriterium er der en række kvalitetsindikatorer, der skal bedømmes på en skala fra 1 til 5, hvor 1 svarer til, at indikatoren i meget lav grad er opfyldt, og 5 svarer til, at indikatoren i meget høj grad er opfyldt. Kvalitetsmodellens temaer, kriterier og indikatorer giver mulighed for at gå i dialog med tilbuddene og plejefamilierne om kvaliteten i indsatsen over for borgerne på en systematisk og ensartet måde i hele landet.



Ud over de syv temaer i kvalitetsmodellen, som hovedsageligt angår den socialfaglige indsats, fører socialtilsynet også tilsyn med

kvaliteten i tilbuddenes og plejefamiliernes økonomi.

Socialtilsynene kan foreslå udviklingsmuligheder for tilbud og plejefamilier i form af kvalitative udviklingspunkter. Udviklingspunkterne er tænkt som et dialogredskab imellem tilsyn og tilbud eller plejefamilie og udgør forslag til, hvordan tilbuddet eller plejefamilien kan udvikle deres kvalitet. Det er op til buddene eller plejefamilierne selv at vælge, om de vil følge socialtilsynets udviklingspunkter.¹⁰

Socialtilsynets generelle overvejelser om kvaliteten i tilbud og plejefamilier

Bekendtgørelsen til lov om socialtilsyn foreskriver, at socialtilsynenes årsrapport skal indeholde et afsnit om socialtilsynets generelle overvejelser om kvaliteten i de tilbud og plejefamilier, der er omfattet af socialtilsynet. I Socialtilsyn Hovedstaden har vi valgt at belyse kvaliteten i to selvstændige afsnit om den socialfaglige kvalitet på henholdsvis plejefamilieområdet og tilbudsområdet samt i et afsnit om den økonomiske kvalitet på tilbudsområdet.

Kvaliteten i tilbud og plejefamilier belyses ved hjælp af følgende datakilder:

- Kvantitative bedømmelser inden for kvalitetsmodellens syv temaer og udvalgte indikatorer
- Kvalitative interviews med ledere, tilsynskonsulenter og økonomer i Socialtilsyn Hovedstaden

¹⁰ Faglig udtalelse om indholdet i socialtilsynenes tilsynsrapporter, Socialstyrelsen, oktober 2023.

- Stikprøver af kvalitative vurderinger i tilsynsrapporterne i relation til udvalgte temaer eller indikatorer
- Data om tilbuddenes økonomi.

De kvantitative bedømmelser fremstilles ved hjælp af gennemsnitsbedømmelser for de syv temaer i kvalitetsmodellen. Gennemsnittet er baseret på scorerne i de indikatorer, der hører under de enkelte temaer.

De kvantitative bedømmelser på indikatorniveau udgør kun en delmængde af den samlede vurdering af et tilbuds eller en plejefamilies kvalitet, idet den også indbefatter de supplerende socialfaglige, juridiske og økonomiske vurderinger, der spiller ind på den samlede vurdering af et tilbuds kvalitet. I kapitlet om kvaliteten i tilbud og plejefamilier ledsages gennemsnitsbedømmelserne derfor af mere kvalitative vurderinger, der er indhentet via interviews med medarbejderne i Socialtilsyn Hovedstaden.



Den socialfaglige kvalitet i plejefamilierne

I dette afsnit giver vi et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens overvejelser om kvaliteten på plejefamilieområdet. Socialtilsyn Hovedstaden havde 708 plejefamilier i opgaveporteføljen

ved udgangen af 2023. Det er disse plejefamilier – samt de plejefamilier, der eventuelt er opført eller har skiftet socialtilsyn i 2023 – der er genstand for overvejelserne om kvaliteten herunder.

Tabel 3. Gennemsnitsbedømmelser på plejefamilieområdet i 2020, 2021, 2022 og 2023 fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen

	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgruppe, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Familiestruktur og familiodynamik	Kompetencer	Fysiske rammer
2020	4,2	3,9	3,9	4,4	4,5	4,4	4,4
2021	4,2	3,9	4,0	4,4	4,5	4,4	4,3
2022	4,2	4,0	4,1	4,4	4,6	4,4	4,3
2023	4,1	4,0	4,1	4,4	4,5	4,4	4,4

Gennemsnitsbedømmelserne i tabel 3 indikerer, at der generelt er høj kvalitet på plejefamilieområdet. Det fremgår af tabellen, at gennemsnitsbedømmelsen var 4 eller højere inden for alle syv temaer i kvalitetsmodellen på plejefamilieområdet i 2023. Sammenholdt med gennemsnitsbedømmelserne i 2022 er gennemsnittet faldet svagt inden for tre af de syv temaer. Vi hæfter os ved, at det er første gang i en længere årrække, at vi ikke har set stigninger i gennemsnitsbedømmelserne på plejefamilieområdet. Det svage fald i gennemsnitsbedømmelserne for temaet *Uddannelse og beskæftigelse*, skyldes først og fremmest, at der i starten af året blev indført en ny indikator under dette tema. Vi vurderer, at de ændringer i gennemsnitsscorer, der i øvrigt ses fra 2022 til 2023, er tilfældige og ikke et udtryk for kvalitetsmangler. Vi kan f.eks. se, at det er små decimaler, der afgør, at gennemsnittet bliver 4,6 og ikke 4,5 for temaet *Familiestruktur og familiedynamik* i 2022.

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer generelt, at kvaliteten fortsat er høj blandt plejefamilierne. Langt de fleste plejefamilier har de kompetencer, der er nødvendige for at drage omsorg for børnene og deres særlige behov, og vi oplever, at de fleste plejefamilier opsøger viden, hvis de er udfordrede i forhold til plejefamilieopgaven. I langt de fleste plejefamilier vurderer vi, at plejefamiliens familiestruktur og -dynamik understøtter børnenes trivsel og behov. Når vi taler med børnene, er det også fortsat vores indtryk, at de generelt føler sig hørt og anerkendt, og at deres plejefamilier generelt er i stand til at tilbyde dem stabile rammer og en tryk og forudsigelig hverdag.

Ligesom det har været tilfældet de seneste år, var temaerne *Selvstændighed og relationer*

samt *Målgrupper, metoder og resultater* også i 2023 de temaer, hvor plejefamilierne gennemsnitligt blev bedømt lavest. I forhold til temaet *Selvstændighed og relationer* ser vi blandt andet, at nogle plejefamilier med unge i pleje har et begrænset fokus på at støtte den unge i at blive klar til en selvstændig voksentilværelse. Mens der ofte er fokus på den unges praktiske færdigheder i hjemmet – omkring rengøring, tøjvask, madlavning osv. – kan der mangle en opmærksomhed i plejefamilierne på at udvikle den unges kompetencer til at styre egen økonomi og til at have selvstændig kontakt med kommunen og andre offentlige myndigheder. I forhold til temaet *Målgrupper, metoder og resultater* ser vi fortsat, at nogle plejefamilier har et begrænset kendskab til de mål, som er opstillet for barnets eller den unges ophold i plejefamilien, eller at de ikke arbejder tilstrækkeligt systematisk med at indfri målene. Det er dog et område, hvor vi i løbet af de senere år har set en forbedring, idet mange plejefamilier har fået en øget opmærksomhed på vigtigheden af at have mål for plejefamilieopgaven. Vi vurderer således, at de fleste plejefamilier arbejder relevant med målene for barnets eller den unges anbringelse.

I 2023 har vi truffet afgørelse om skærpet tilsyn i én plejefamilie og afgørelse om påbud i syv plejefamilier. Årsagerne hertil er primært u hensigtsmæssige familiedynamikker samt manglende kendskab til reglerne i lov om voksenansvar. I 2023 har vi desuden truffet afgørelse om ophør for fire plejefamiliers vedkommende. Årsagerne hertil var blandt andet manglende medvirken til oplysning af sagerne samt et ikke tidssvarende børnesyn.

Plejefamiliernes kompetencer

Som det fremgår af tabel 3, har gennemsnitsbedømmelsen af temaet *Kompetencer* ligget stabilt højt på plejefamilieområdet igennem de sidste fire år. Dette billede afspejler, at langt de fleste plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje har de personlige, relationelle og faglige kompetencer, der er nødvendige for at sikre barnet en tryk hverdag og opvækst med nære og stabile relationer. Vi ser også, at mange plejefamilier er interesserede i at dygtiggøre sig yderligere. Det gør de blandt andet ved at deltage i de uddannelses tilbud, som kommunerne stiller til rådighed, og ved at indgå i sparring med kommunernes familieplejekonsulenter og med os som socialtilsyn.

Socialtilsynenes tilsynsforpligtelse indebærer, at vi dels skal føre kontrol med forholdene i sociale tilbud og plejefamilier, dels at vi skal indgå i dialog med tilbud og plejefamilier med henblik på at bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten. Generelt oplever vi, at vi i stigende omfang har mulighed for at bidrage til udvikling af kvaliteten i plejefamilierne, fordi plejefamilierne aktivt opsøger dialog og sparring med os – for eksempel om konkrete udfordringer i hverdagen med barnet eller om dynamikker i samspillet med barnet. Det kan både være under selve tilsynsbesøget og via opfølgende telefonisk kontakt.

Vi ser fortsat, at en mindre del af plejefamilierne forsømmer at deltage i de lovpligtige kurser, og at de ikke selv er opsøgende på ny viden, som kan understøtte nødvendige kompetencer i forhold til de konkrete plejeopgaver. I nogle plejefamilier kan det skyldes, at de har svært ved at prioritere tiden til det, mens det i

andre kan skyldes, at de som erfarne plejefamilie ikke ser et behov for at tilegne sig nye kompetencer.

Nogle plejefamilier får ikke udnyttet muligheden for at få et tæt støttet opstartsforløb fra den anbringende kommune inden for det første halve år af barnets anbringelse i plejefamilien. Vi ser for eksempel relativt ofte, at de tæt støttede opstartsforløb først bliver startet op efter, at barnet eller den unge har været anbragt i mere end et halvt år. Det kan betyde, at plejefamilien ikke får den nødvendige støtte i den sårbare opstartsfasen, hvor plejefamilien skal opbygge en tillidsfuld relation til barnet eller den unge og pejde sig ind på, hvordan de bedst kan understøtte barnets eller den unges udvikling og trivsel.

Fokus på barnets læring

Pr. 1. februar 2023 blev der indført en ny indikator i kvalitetsmodellen på plejefamilieområdet (indikator 1.c). Indikatoren skal bidrage til at belyse plejefamiliens indsats med at understøtte barnets eller den unges læring i relation til barnets/den unges dagtilbud, skole eller uddannelse.

Når vi skal vurdere plejefamiliernes indsats for at understøtte børnenes og de unges læring i relation til deres dagtilbud, skole eller uddannelse, ser vi blandt andet på:

- om plejefamilien indgår i samarbejde med barnets eller den unges dagtilbud, skole eller uddannelsessted
- om plejefamilien interesserer sig for og har kendskab til barnet eller den unges hverdag, trivsel og læringsmål, og om plejefamilien inddrager barnets eller den unges perspektiver

- om plejefamilien tilbyder barnet eller den unge læringsunderstøttende aktiviteter, fysiske rammer og strukturer i hverdagen.

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer, at plejefamilierne generelt er opmærksomme på at skabe et stimulerende læringsmiljø for børnene og de unge. I de fleste plejefamilier ser vi, at plejefamilierne følger rigtig godt med i og støtter op om barnets eller den unges trivsel i dagtilbuddet eller skolen – eksempelvis via daglige samtaler med barnet eller den unge om, hvad der skal ske i løbet af skoledagen, og hvad barnet eller den unge er optaget af lige nu. Det er også vores indtryk, at plejefamilierne generelt indgår konstruktivt og relevant i samarbejdet med børnenes dagtilbud eller skole.

I langt de fleste plejefamilier med børn i skolealderen ser vi, at der er etableret gode rutiner omkring børnenes lektielæsning, og i de fleste plejefamilier bliver lektielæsning med børnene prioriteret højt. Fra nogle plejefamilier hører vi i den forbindelse, at de er udfordrede af "den lektiefrie skole", som særligt for de yngre skolebørn betyder, at der sjældent skal laves lektier i hjemmet. Det kan skabe en tvivl hos plejefamilierne om, hvordan de kan følge med i og støtte op om barnets læring.

Som vi også beskrev i vores årsrapport fra 2022 har en mindre gruppe af de anbragte børn og unge ikke et relevant skoletilbud. Det er en udfordrende situation for plejefamilierne – både fordi det kan påvirke barnets eller den

unges trivsel negativt, og fordi plejefamilien skal dække flere timer med barnet eller den unge i hjemmet. Vi ser mange plejefamilier, som gør en stor indsats for at samarbejde med PPR og skoleforvaltninger om at få barnet eller den unge i et relevant skoletilbud. I den forbindelse hilser vi det velkomment, at det med Barnets lov indskærpes, at der som led i matchningen mellem barn eller ung og anbringelsessted altid skal tages stilling til barnets eller den unges skoletilbud.¹¹

Inddragelse af egne børn i tilsynet med plejefamilier

I 2023 har vi arbejdet mere systematisk med inddragelse af plejefamiliens egne/biologiske børn i forbindelse med tilsynet i plejefamilier. Det har vi blandt andet gjort, fordi vi har set flere eksempler på egne børn, der mistrives, og på sammenbrud i anbringelser på grund af egne børns mistrivsel. Forskning viser da også, at der er hyppigere sammenbrud i plejefamilier med egne hjemmeboende børn, og at det at være (biologisk) barn i en plejefamilie kan sætte u hensigtsmæssige spor i voksenlivet¹².

Som led i vores fokus på inddragelse af egne børns perspektiver har vi gennemført en mindre undersøgelse af vores hidtidige praksis med udgangspunkt i tilsynsrapporter fra perioden 2020 til 2022. Undersøgelsen viser, at vi har inddraget plejefamiliens egne børn i forbindelse med alle færdigbehandlede ny-godkendelser i perioden, hvilket er i overensstemmelse med Social- og Boligstyrelsens koncept

¹¹ Barnets lov, § 52, stk. 4.

¹² Børns Vilkår, Vidensnotat "Egne børn i plejefamilier", 2022.

for godkendelse af plejefamilier. Undersøgelsen viser også, at vi har inddraget plejefamiliens egne børn i lidt mere end en tredjedel af alle driftsorienterede tilsyn i perioden.

Inddragelsen af plejefamiliernes egne børns perspektiver er sket via interview eller observation. En kvalitativ gennemgang af et udpluk af tilsynsrapporter fra driftsorienterede tilsyn antyder dog generelt, at egne børn ikke hidtil er blevet betragtet som en særlig vigtig kilde i vurderingen af plejefamiliens kvalitet i forbindelse med driftstilsynene, samt at kvaliteten af de interview, der er lavet med egne børn har været lav. I de tilsynsrapporter, som er valgt ud, kan vi se, at egne børn aldrig er interviewet alene men altid sammen med plejeforældrene. Vi kan dog også se, at egne børns udsagn har haft afgørende betydning i nogle af de vanskeligste sager, hvor vi for eksempel har truffet afgørelse om sanktion eller ophør som plejefamilie. Det understreger netop vigtigheden af at inddrage egne børn som informanter i forbindelse med tilsynet. Vi kan også se flere eksempler på, at der er spurgt ind til egne børn via sagsbehandler eller familieplejekonsulent.

På baggrund af undersøgelsen har vi opstillet nogle anbefalinger, som vi fremadrettet vil sigte efter i tilsynet. Blandt andet vil vi i højere grad inddrage egne børn som kilder i driftstilsynet, og vi vil gøre det mere systematisk –

særligt i de vanskelige sager og når plejefamilien søger om udvidelse af antallet af pladser.

Anbefalinger til plejefamilier

På baggrund af de tendenser, vi har set på plejefamilieområdet i 2023 og foregående år, anbefaler vi plejefamilierne at være særligt opmærksomme på:

- at støtte den unge i at blive klar til en selvstændig voksentilværelse
- at tale med den unge og med den anbringende kommune om den unges muligheder for ungestøtte, jf. § 114-116 i barnets lov
- at deltage i de lovpligtige kurser for plejefamilier – uanset om man er ny eller meget erfaren plejefamilie
- at få udspecificeret, hvilken form for støtte den anbringende kommune kan tilbyde i forbindelse med eventuelle nye plejefamilieopgaver, herunder omfang og hyppighed af sparring, supervision og kurser
- at man som plejefamilie har ret til at få tilbudt et tæt støttet opstartsforløb fra kommunen inden for anbringelsens første halve år.



Den socialfaglige kvalitet i tilbuddene

I dette afsnit giver vi et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens overvejelser om kvaliteten i de sociale tilbud. Vi har i år valgt at samle vores refleksioner over kvaliteten i sociale tilbud på henholdsvis børne-/ungeområdet og på voksenområdet i ét samlet afsnit, da det er vores erfaring, at mange af de kvalitetsmæssige tematikker, vi ser i tilbuddene, går igen på både børne-/ungeområdet og voksenområdet.

Ved udgangen af 2023 førte Socialtilsyn Hovedstaden tilsyn med 565 tilbud på børne-/

unge- og voksenområdet, herunder bo- og aflastningstilbud til børn og unge anbragt på opholdssteder og døgninstitutioner, midlertidige og varige botilbud til voksne med handicap og psykiske lidelser, alkohol- og misbrugsbehandlingstilbud, krisecentre og herberger. Det er disse tilbud - samt de tilbud, der eventuelt er ophørt eller har skiftet socialtilsyn i 2023 – der er genstand for overvejelserne om kvaliteten herunder.

Tabel 4. Gennemsnitsbedømmelser på tilbudsområdet i 2020, 2021, 2022 og 2023 fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen

	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgruppe, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Organisation og ledelse	Kompetencer	Fysiske rammer
2020	4,0	4,4	4,2	4,4	4,2	4,3	4,3
2021	4,0	4,4	4,1	4,4	4,1	4,3	4,4
2022	4,1	4,4	4,2	4,4	4,1	4,3	4,3
2023	4,0	4,4	4,1	4,4	4,0	4,3	4,3

Gennemsnitsbedømmelserne i tabel 4 indikerer, at der generelt er høj kvalitet på tilbudsområdet. Det fremgår af tabellen, at gennemsnitsbedømmelsen var 4 eller højere inden for alle syv temaer i kvalitetsmodellen på tilbudsområdet i 2023.

Sammenholdt med gennemsnitsbedømmelserne i 2022 er gennemsnittet faldet svagt inden for tre af de syv temaer i 2023. For temaet *Uddannelse og beskæftigelse* skyldes det svage fald i gennemsnitsbedømmelsen formentlig først og fremmest, at vi i 2023 – afledt af Social- og Boligstyrelsens nye vejledning til bedømmelse af temaet – har haft et særligt fokus på at bedømme temaets indikatorer efter indikatorernes ordlyd og ikke relativt til tilbudstype eller tilbuddets målgruppe. For temaet *Organisation og ledelse* skyldes det svage fald i gennemsnitsbedømmelsen formentlig først og fremmest, at vi i slutningen af 2022 imple-

menterede en mere databaseret tilgang til bedømmelse af indikator 9.b og 9.c, som gør det muligt at sammenholde tilbuddets personalegennemstrømning og sygefravær med det gennemsnitlige niveau på tværs af alle tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje.

Tabel 5 viser andelen af tilbud, der har en samlet gennemsnitsscore på tværs af alle indikatorer, som ligger henholdsvis under 3 i gennemsnit, mellem 3 og 3,9 i gennemsnit, mellem 4 og 4,5 i gennemsnit og over 4,5 i gennemsnit. Tabellen viser, at andelen af tilbud med en gennemsnitsscore under 3 har ligget relativt stabilt på mellem 2 og 3 pct. i perioden 2021 til 2023, mens andelen af tilbud med en gennemsnitsscore på mellem 3 og 3,9 er steget i 2023 sammenholdt med de to foregående år. I hele perioden 2021 til 2023 har en tredjedel af alle tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje haft en gennemsnitsscore på 4,5 eller derover.

Tabel 5. Variationer i gennemsnitsscore på tværs af alle tilbud i 2021-2023

	2021	2022	2023
Under 3 i gennemsnit	2 %	2 %	3 %
Mellem 3 og 3,9 i gennemsnit	19 %	19 %	24 %
Mellem 4 og 4,5 i gennemsnit	45 %	45 %	40 %
Over 4,5 i gennemsnit	34 %	34 %	33 %

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer overordnet, at kvaliteten fortsat er høj i tilbuddene i vores portefølje på tværs af tilbudstyper. Tilbuddene anvender generelt metoder og tilgange, der matcher børnenes, de unges og de voksne borgeres behov, og vi vurderer generelt, at både børn, unge og voksne borgere trives i tilbuddene. Både på børne-/ungeområdet og på voksenområdet ser vi dog også, at tilbuddene i stigende grad er udfordrede af rekrutteringsvanskeligheder og høj personalegennemstrømning. I nogle tilbud giver disse udfordringer sig udslag i, at tilbuddene har vanskeligt ved at fastholde et tilstrækkeligt kompetenceniveau blandt medarbejderne i tilbuddet, og at der kan mangle kontinuitet i de pædagogiske og behandlingsmæssige indsatser. Vi vurderer, at de tilbud, som lykkes bedst med at håndtere udfordringerne omkring personalegennemstrømning og medarbejderkompetencer, er de tilbud, som arbejder bevidst og målrettet med deres rekrutterings- og kompetenceudviklingsstrategier, og som har en velovervejede brug af ikke-fastansatte medarbejdere.

Ligesom det har været tilfældet de seneste år, var temaerne *Uddannelse og beskæftigelse* samt *Organisation og ledelse* de temaer, hvor tilbuddene gennemsnitligt blev bedømt lavest. I forhold til temaet *Uddannelse og beskæfti-*

gelse kan vi, som det fremgår af nedenstående afsnit se, at nogle tilbud ikke har det fornødne fokus på, at de uanset tilbudstype og målgruppe har en vigtig opgave i at understøtte borgernes uddannelse og beskæftigelse.

I forhold til temaet *Organisation og ledelse* afspejler gennemsnitsbedømmelserne af temaets indikatorer, at en del tilbud er udfordrede af høj personalegennemstrømning og højt sygefravær samt af en uhensigtsmæssig brug af ikke-fastansatte medarbejdere. Når temaet *Organisation og ledelse* bedømmes lavest skyldes det derfor først og fremmest lave gennemsnitsbedømmelser af indikatorerne under temaets kriterium 9 (*Tilbuddets daglige drift varetages kompetent*). Lave gennemsnitsbedømmelser i disse indikatorer kan blandt andet være udtryk for, at der ikke er den fornødne ledelsesmæssige opmærksomhed på at håndtere rekrutteringsudfordringer i tilbuddet og på at sikre en kvalificeret visitation.

I 2023 har Socialtilsyn Hovedstaden truffet ti afgørelser om skærpet tilsyn (fem på voksenområdet og fem på børne- og ungeområdet). Der er desuden udstedt 13 påbud, alle i forbindelse med skærpet tilsyn (seks på voksenområdet og syv på børne- og ungeområdet). Årsagerne hertil var primært kvalitetsmangler in-

den for temaerne *Sundhed og trivsel* samt *Organisation og ledelse*. Vi ser ofte, at et tilbuds kvalitetsmæssige mangler inden for temaet *Organisation og ledelse* hænger sammen med tilbuddets kvalitet inden for andre af kvalitetsmodellens temaer.

I 2023 har Socialtilsyn Hovedstaden i et enkelt tilfælde truffet afgørelse om ophør af et tilbuds godkendelse. Årsagen hertil var utilstrækkelig økonomisk og organisatorisk kvalitet.

Fokus på læring, uddannelse og beskæftigelse

1. februar 2023 blev der, som nævnt i afsnittet om kvaliteten på plejefamilieområdet, indført en ny indikator i kvalitetsmodellen til bedømmelse af henholdsvis plejefamiliers og børne- og ungetilbuds pædagogiske indsats for at understøtte anbragte børn og unges læring i relation til deres dagtilbud, skole eller uddannelse. Til brug for socialtilsynenes bedømmelse af indikatoren udarbejdede Social- og Boligstyrelsen en række tilsynsfaglige fokuspunkter, som bedømmelsen af indikatoren bør tage afsæt i. I maj 2023 udgav Social- og Boligstyrelsen desuden en ny faglig vejledning om kvalitetsvurdering af kvalitetsmodellens tema *Uddannelse og beskæftigelse* på voksenområdet. Den nye indikator og Social- og Boligstyrelsens vejledningsmateriale har givet anledning til, at vi i 2023 har haft et særligt fokus på temaet *Uddannelse og beskæftigelse* på tilbudsområdet i Socialtilsyn Hovedstaden.

Når vi ser på kvaliteten i børne- og ungetilbuddenes indsats for at understøtte børnene og de unges læring i relation til deres dagtilbud, skole eller uddannelse, er det generelt vores vurdering, at tilbuddene arbejder relevant med denne opgave. Når vi skal vurdere tilbuddenes

indsats for at understøtte børnenes og de unges læring i relation til deres dagtilbud, skole eller uddannelse, ser vi (ligesom det er tilfældet på plejefamilieområdet) blandt andet på:

- om tilbuddet indgår i samarbejde med barnets eller den unges dagtilbud, skole eller uddannelsessted
- om tilbuddets medarbejdere interesserer sig for og har kendskab til barnet eller den unges hverdag, trivsel og læringsmål og om tilbuddet inddrager barnets eller den unges perspektiver
- om tilbuddet tilbyder barnet eller den unge læringsunderstøttende aktiviteter, fysiske rammer og strukturer i hverdagen.

I de fleste børne- og ungetilbud ser vi, at der er fokus på at etablere og fastholde en dagsrytme for børnene og de unge, som understøtter, at de kan møde velforberedte og veludhvilede i deres skole- eller uddannelsesstilbud, og vi ser også i de fleste børne- og ungetilbud, at der samarbejdes relevant med barnets eller den unges dagtilbud, skole eller uddannelsessted. I en del tilbud (særligt tilbud for børn og unge med handicap) er hovedparten af børnene og de unge indskrevet i specialskoletilbud, hvor lektielæsning i børnenes fritid ofte ikke er aktuelt. Dér, hvor hjælp til lektielæsning kan være relevant, ser vi som regel, at tilbuddene har etableret gode rutiner for dette. Vi ser også, at mange tilbud har et stærkt fokus på at skabe en ramme for børnenes liv, der er så tæt på et "almindeligt hverdagsliv" som muligt.

Generelt er det vores vurdering, at børne- og ungetilbuddene i høj grad betragter børnenes og de unges tilknytning til dagtilbud, uddannelse og beskæftigelse som en central og

selvfølgelig del af barnets eller den unges hverdagsliv, og dermed også som noget, som tilbuddet har en vigtig opgave i at støtte op om. Det samme gør sig dog ikke altid gældende på voksenområdet. Mens mange tilbud arbejder målrettet med at understøtte borgernes tilknytning til uddannelse eller beskæftigelse, ser vi også indimellem tilbud, som ikke betragter borgernes uddannelse eller beskæftigelse som en del af deres kerneopgave, og som derfor heller ikke arbejder systematisk med at opstille og følge op på mål i forhold til at understøtte borgernes uddannelse og beskæftigelse. Ofte hænger dette sammen med tilbuddets målgruppe. I nogle tilbud kan der være en opfattelse af, at borgernes meget omfattende og komplekse handicap, psykiske vanskeligheder eller misbrugsproblematikker står i vejen for, at uddannelse eller beskæftigelse overhovedet er muligt for borgerne. Der kan også være en opfattelse af, at opgaven med at støtte borgerne i forhold til uddannelse og beskæftigelse ikke ligger i tilbuddet, men hos andre aktører omkring borgeren. Det kan eksempelvis være tilfældet i ambulante misbrugsbehandlingstilbud eller herberger.

Som det også fremgår af Social- og Boligstyrelsens faglige vejledning til kvalitetsvurdering af temaet *Uddannelse og beskæftigelse*, er et centralt mål med den sociale indsats, at borgerne i videst muligt omfang inkluderes i samfundslivet. Uddannelse og beskæftigelse er et vigtigt element heri og kan give borgerne en oplevelse af at kunne bidrage og være en del af et fællesskab. De sociale tilbud har ligesom alle øvrige aktører omkring borgerne et medansvar for, at så mange borgere som muligt

kommer i uddannelse og beskæftigelse. Dette gælder uanset kompleksiteten eller omfanget af borgernes udfordringer.¹³

Med den faglige vejledning indskærpes det således, at tilbuddene forventes at opstille mål i forhold til at understøtte uddannelse og beskæftigelse for *alle* borgere i tilbuddet. Det kan både være mål i forhold til, at borgerne kan *komme i* uddannelse eller beskæftigelse, og mål i forhold til at borgerne *fastholdes i* uddannelse eller beskæftigelse.

Med den faglige vejledning indskærpes det desuden, at indikator 1.b om borgernes tilknytning til uddannelse og beskæftigelsestilbud ikke bør bedømmes relativt til tilbuddets karakter eller målgruppe. Det vil sige, at årsager til eller forklaringer på, hvorfor nogle borgere ikke er i uddannelse eller beskæftigelse ikke bør have betydning ved bedømmelse af indikatoren.

Hensigtsmæssig brug af ikke-fastansatte medarbejdere

Også i 2022 blev der tilføjet en ny indikator i kvalitetsmodellen. Indikator 9.d angår tilbuddenes brug af ikke-fastansatte medarbejdere. Formålet med indikatoren er at vurdere, om der sker en bevidst brug af ikke-fastansatte medarbejdere i tilbuddet, herunder eksempelvis om tilbuddet har en strategi for introduktion, oplæring og kompetenceudvikling af ikke-fastansatte medarbejdere; om de ikke-fastansatte medarbejdere har en stabil tilknytning til tilbuddet; og om tilbuddet sikrer en hensigtsmæssig prioritering af opgaver og ansvarsom-

¹³ Faglig vejledning om kvalitetsvurdering af tema uddannelse og beskæftigelse, Social- og Boligstyrelsen, maj 2023.

råder i forhold til de ikke-fastansatte medarbejdere. Indikatoren belyser således ikke blot forbruget af ikke-fastansatte medarbejdere i tilbuddet, men stiller i højere grad spørgsmål til, om den måde, som tilbuddet lader ikke-fastansatte medarbejdere indgå i tilbuddets drift på, er hensigtsmæssig i forhold til tilbuddets muligheder for at tilrettelægge og udøve en systematisk pædagogisk indsats.

I 2022 og 2023 har vi arbejdet med at implementere den nye indikator i vores tilsynspraksis. Og generelt vurderer vi, at indikatoren bidrager til en mere systematisk belysning af tilbuddenes brug af ikke-fastansatte medarbejdere. Mens emnet tidligere har været belyst på kriterieniveau, kan vi med den nye indikator rette et mere fokuseret blik på både forbrug og strategi for brugen af ikke-fastansatte medarbejdere.

Når vi betragter tilbudslandskabet ser vi en relativt stor variation, hvad angår tilbuddenes brug af ikke-fastansatte medarbejdere. Nogle tilbud har et meget højt forbrug af ikke-fastansatte medarbejdere, mens andre tilbud kun sjældent benytter ikke-fastansatte medarbejdere. Nogle tilbud har organiseret sig med egne interne vikarkorps, mens andre primært benytter sig af eksterne vikarbureauer. Nogle tilbud har faste procedurer for modtagelse og oplæring af nye ikke-fastansatte medarbejdere, mens andre har en mere ad hoc-præget tilgang til modtagelse af nye ikke-fastansatte medarbejdere.

Når vi skal bedømme, om tilbuddene har en hensigtsmæssig brug af ikke-fastansatte medarbejdere, ser vi blandt andet på¹⁴:

- om de ikke-fastansatte medarbejdere er stabilt tilknyttet tilbuddet
- om tilbuddet bruger eksterne vikarbureauer, og i så fald hvilke overvejelser ledelsen gør sig omkring dette
- om ledelsen har en plan for prioritering af opgaver ved fravær blandt de fastansatte medarbejdere
- om der er tydelighed omkring ikke-fastansatte medarbejders ansvar og opgaver i tilbuddet
- om arbejdstidsplanlægning og vikarbookning håndteres hensigtsmæssigt
- om budget og regnskab afspejler hensigtsmæssig brug af ikke-fastansatte medarbejdere.

De tilbud, som har en hensigtsmæssig brug af ikke-fastansatte medarbejdere, er generelt karakteriserede ved, at de formår at fastholde kontinuitet og stabilitet i indsatsen til trods for, at de benytter sig af ikke-fastansatte medarbejdere. Det gør de blandt andet i kraft af, at de primært benytter ikke-fastansatte medarbejdere, som er stabilt tilknyttet tilbuddet, og at eventuelle nye ikke-fastansatte medarbejdere modtager en grundig introduktion og oplæring i tilbuddets arbejdsgange, metoder og faglige tilgange.

¹⁴<https://admin.sbst.dk/tvaergaende-omrader/socialstyrelsens-auditfunktion/haandbog-for-socialtilsyn/vejledninger-og-materialer/ikke-fastansatte-medarbejdere>

Kvaliteten i krisecentre, herberger og misbrugstilbud

Når vi ser på kvaliteten i de tilbudstyper, som har en mere midlertidig karakter og som baserer sig på, at borgerne selv henvender sig og dermed ikke skal visiteres til tilbuddet af kommunen, ser vi også her generelt høj kvalitet. Både krisecentre, herberger og misbrugstilbud i vores portefølje anvender generelt metoder og faglige tilgange, som matcher borgernes behov. Vi kan dog også se, at disse tilbud i lighed med andre tilbudstyper er udfordrede med hensyn til at rekruttere og fastholde kompetent personale. I nogle tilbud resulterer udfordringerne med at rekruttere og fastholde medarbejdere i et lavt kompetenceniveau blandt medarbejderne – eksempelvis kan medarbejderne mangle viden om tilbuddenes målgrupper. Det kan gøre det vanskeligt for tilbuddene at prioritere faglig udvikling. I nogle tilbud har rekrutteringsudfordringerne også betydning for kompetenceniveauet i ledelsen.

I nogle krisecentre, herberger og misbrugstilbud ser vi indimellem eksempler på, at borgere har været indskrevet i tilbuddet i meget lange perioder. Hvis borgere i midlertidige tilbud har været indskrevet i en årrække, bør man overveje, om der er tilstrækkeligt fokus på, hvad man ønsker at opnå med borgerens ophold i tilbuddet. I de midlertidige tilbud, som huser hjemløse borgere, har denne problematik hidtil været særligt aktuel. Derfor er vi i Socialtilsyn Hovedstaden spændte på at se,

hvilke effekter den nyligt vedtagne hjemløse-reform vil få på varigheden af borgernes ophold i herbergerne.

1. oktober 2023 trådte en lovændring, som har til formål at omlægge indsatsen mod hjemløshed, i kraft. Målet med hjemløse-reformen er blandt andet at gøre op med langvarig hjemløshed. Lovændringen understøtter udbredelsen af Housing First-tilgangen, som kort fortalt indebærer, at borgeren tilbydes en selvstændig bolig i et almindeligt byggeri og samtidig modtager bostøtte.¹⁵ Et centralt element i lovændringen er, at refusionsordningen omlægges, så den statslige refusion efter et kort ophold på et herberg overgår til støtte til borgeren frem for at dække udgifter for lange ophold på herberger. Sammen med en række andre tiltag, herunder krav om at kommunen skal udarbejde handleplaner for alle borgere på herberger samt indførelsen af muligheden for, at kommunerne kan udskrive borgerne fra herbergerne, hvis de kan stille med en egnet bolig, forventes dette at reducere antallet af borgere, som opholder sig på herberger i meget lange perioder.¹⁶ I 2024 vil vi følge udviklingen på hjemløseområdet og de potentielle kvalitetsmæssige effekter af et eventuelt ændret indskrivningsmønster og eventuelt faglig indsats i herbergerne.

Anbefalinger til tilbud

På baggrund af de tendenser, vi har set på tilbudsområdet i 2023 og foregående år, anbefaler vi tilbuddene at være opmærksomme på:

¹⁵ <https://sbst.dk/voksne/hjemloeshed/housing-first-tilgangen>

¹⁶ <https://sm.dk/arbejdsomraader/udsatte-voksne/hjemloeshed/initiativer-og-indsatser-til-personer-i-hjemloeshed>

- at arbejde målrettet med deres rekrutterings- og kompetenceudviklingsstrategier, så der sikres et vedvarende fokus på rekruttering og opkvalificering af tilbuddets medarbejdere samt på en hensigtsmæssig brug af ikke-fastansatte medarbejdere
- at sikre, at der formuleres og følges op på mål for alle borgere i voksentilbud i forhold til at understøtte borgernes uddannelse og beskæftigelse
- For de midlertidige tilbuds vedkommende: at der reflekteres over og følges op på formålet med opholdet i tilbuddet for alle borgeres vedkommende.

Derudover anbefaler vi tilbuddene at være opmærksomme på, at vi som socialtilsyn er afhængige af tilbuddenes hjælp til at få inddraget borgernes perspektiv i tilsynet. Vi oplever indimellem, at borgerne ikke er blevet forberedt på socialtilsynets besøg, og at det derfor ikke er muligt for os at få borgerne i tale på en etisk ordentlig måde. Det gør det meget vanskeligt for os at få afdækket borgernes oplevelse af hverdagen i tilbuddet. Vi vil derfor opfordre til, at tilbuddene taler med borgerne forud for vores tilsynsbesøg og informerer om socialtilsynets rolle – og om muligheden for de borgere, som har et sprog, for at udtale sig om, hvordan de oplever hverdagen i tilbuddet.





Den økonomiske kvalitet i tilbuddene

Socialtilsynet skal ikke blot vurdere de sociale tilbuds socialfaglige kvalitet men også deres økonomiske kvalitet. Der skal dog ikke i disse vurderinger gives kvalitetsscorer, og socialtilsynet beskriver derfor udelukkende kvaliteten med prosatekst med afsæt i følgende tre kriterier:

- Om tilbuddet er økonomisk bæredygtigt
- Om tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og tilbuddets målgruppe

- Om der er gennemsigtighed i tilbuddets økonomi.

Vurderingen af den økonomiske kvalitet i tilbuddet baserer sig på oplysninger i tilbuddets årsbudget, nøgletal fra tilbuddets årsrapport på Tilbudsportalen samt for de private tilbuds vedkommende af årsregnskaber og revisionspåtegning. Som led i det økonomiske tilsyn sammenholdes tilbuddets økonomiske forhold med den socialfaglige vurdering af tilbuddets kvalitet med henblik på at vurdere, om der er sammenhæng imellem tilbuddets pris og kvalitet. Hvis socialtilsynet vurderer, at tilbuddet er uforholdsmæssigt dyrt, skal det bemærkes i

den del af tilsynsrapporten, som offentliggøres på Tilbudsportalen.

Generelt er den økonomiske kvalitet i både de offentlige og de private tilbud høj. Vi ser kun sjældent tilbud, som ikke er økonomisk bæredygtige, og i langt de fleste tilbud giver tilbuddets økonomi mulighed for den fornødne kvalitet i forhold til prisen og tilbuddets målgruppe. De fleste tilbud lever også op til kravet om, at der skal være gennemsigtighed i deres økonomi. Vi ser dog indimellem tilbud, som er udfordrede på dette område. Ofte handler det om, at tilbuddene ikke indberetter nøgletal i årsrapporten på Tilbudsportalen korrekt, at de benytter forkerte skemaer til indberetning af deres budgetter, eller at de ikke indberetter budget og nøgletal rettidigt, eller at de er mangelfulde. For de private tilbuds vedkommende ser vi også relativt ofte, at revisor ikke har indsendt tilstrækkelige oplysninger. Det kan eksempelvis dreje sig om, at de nye nøgletal, som blev indført med ændringen af lov om socialtilsyn pr. 1. februar 2022, ikke er indarbejdet i revisors nøgletalsoversigt, eller at revisionskemaet i bilag 1 til *Bekendtgørelse om revision af regnskaber for private tilbud, foreninger og private virksomheder omfattet af lov om socialtilsyn* ikke er medsendt eller udfyldt korrekt.

I 2023 har Socialtilsyn Hovedstaden udstedt én sanktion, som omhandlede tilbuddets økonomi. Derudover har vi i en håndfuld sager truffet afgørelse om ikke at godkende et tilbuds årsbudget. Vi har desuden varslet påtænkte afgørelser om sanktioner, som omhandlede mangelfuld økonomisk kvalitet, i en håndfuld sager. De påtænkte afgørelser omhandlede blandt andet manglende sammenhæng mellem pris og kvalitet, udtagning af

uforholdsmæssigt høje over-/underskud eller tvivl om, hvorvidt anvendelsen af offentlige midler foregår ansvarligt. I disse tilfælde har vi haft en skærpet dialog med tilbuddene, som alle har formået at rette tilstrækkeligt op på de kvalitetsmæssige mangler.

Socialtilsynet skal som nævnt bemærke det i tilsynsrapporten, hvis vi vurderer, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt sammenholdt med tilbuddets kvalitet. Data udtrukket 25. oktober 2023 viser, at Socialtilsyn Hovedstaden på daværende tidspunkt havde bemærket, at et tilbud var uforholdsmæssigt dyrt i 14 tilfælde. Det svarer til, at ca. 2 pct. af tilbuddene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje var vurderet uforholdsmæssigt dyre sammenholdt med tilbuddenes kvalitet. Vurderingerne beror blandt andet på, at tilbuddene har haft væsentligt højere administrationsomkostninger, ejendomsomkostninger og/eller omkostninger til lederlønnings end sammenlignelige tilbud. Vi bemærker, at en vurdering af, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt altid beror på en konkret vurdering og baserer sig på en række økonomiske parametre og ikke kun ét parameter. Vurderingen offentliggøres på Tilbudsportalen under den samlede vurdering i tilsynsblanketten.

Indsendelse af budgetter og regnskaber

Hvert år skal alle tilbud indsende et budget på Tilbudsportalen, som socialtilsynet skal godkende. Private tilbud skal desuden indsende årsregnskab og revisionspåtegning til socialtilsynet til orientering. Som nævnt ovenfor indgår oplysningerne i socialtilsynets vurdering af den økonomiske kvalitet.

Hvert år er der tilbud, der ikke efterlever indberetningsfristen for indsendelse af budgetter

eller regnskaber/nøgletal. Vi indgår i første omgang i dialog med disse tilbud, men det skal understreges, at manglende overholdelse af § 12 i lov om socialtilsyn, som vedrører tilbudenes forpligtelse til at levere relevante oplysninger om tilbuddet til socialtilsynet, kan føre til sanktioner og i yderste konsekvens tilbagekaldelse af godkendelsen til at drive tilbud.

I tabel 6 fremgår det, at 62 pct. af de private tilbud afleverede 2024-budgettet inden for fristen for private tilbud (1. oktober 2023). Ligeledes afleverede 62 pct. af de offentlige tilbud, inklusive tilbud med driftsoverenskomst, 2024-budgettet inden for fristen for offentlige tilbud (15. november 2023). Det fremgår også af tabellen, at alle private tilbud afleverede 2024-budgettet inden årets udgang, mens 93 pct. af de offentlige tilbud afleverede 2024-budgettet inden årets udgang.

Tabel 6. Andelen af 2023- og 2024-budgetter indsendt til socialtilsynet inden for de oplyste datoer

	2023-budgetter			2024-budgetter		
	01-10-2022	15-11-2022	31-12-2022	01-10-2023	15-11-2023	31-12-2023
Offentlige tilbud og private tilbud med driftsoverenskomst	1 %	41 %	86 %	0 %	62 %	93 %
Private tilbud	65 %	96 %	98 %	62 %	93 %	100 %

Tabel 6 viser, at der er sket en markant positiv udvikling, hvad angår andelen af offentlige tilbud og private tilbud med driftsoverenskomst, som har indsendt deres budgetter inden for fristen (15. november 2023).

Vi kan se, at rigtig mange af de tilbud, som ikke overholder fristen for indsendelse af budget, indsender budgettet i dagene umiddelbart efter fristen. Det kan blandt andet skyldes, at de oplever udfordringer med at få indsendt budgettet korrekt på Tilbudsportalen (f.eks. fordi de glemmer diverse nødvendige arbejds-gange i systemet, eller fordi der er andre oplysninger, der blokerer for indsendelse af budgettet). I mange tilfælde når vi derfor ikke at

opstarte vores rykkerprocedure, fordi tilbudene får indsendt budgettet af egen drift kort tid efter fristen.

Som vi også beskriver i kapitel 4 om styrkelse af det økonomiske tilsyn, indførte Socialtilsyn Hovedstaden i 2022 en ny og mere database-ret tilgang til opgaven med at godkende budgetter. I 2022 og 2023 og forud for modtagelsen af budgetterne for 2024 har vi justeret og videreudviklet vores interne screeningsredskab og metode til behandling af budgetterne. Vi har ligeledes afholdt online informationsmøder for henholdsvis private og offentlige tilbud om budget 2024, hvilket har medført en højere andel af rettidigt indsendte budgetter og færre fejl og mangler i budgetskeamærne. Som følge

heraf har vi i 2023 kunnet gennemføre en mere effektiv godkendelsesproces.

Anbefalinger til tilbud og driftsherrer

På baggrund af de tendenser, vi har set i 2023 med hensyn til den økonomiske kvalitet i tilbuddene, vil vi anbefale tilbud og driftsherrer at være opmærksomme på:

- at benytte det korrekte budgetschema til indberetning af det kommende budget og at orientere sig i budgetschemaets guide til udfyldelse af budgetposter. Det korrekte budgetschema til indberetning af budget vil kunne findes på Tilbudsportalen og på vores hjemmeside.
- at orientere sig i Tilbudsportalens *Guide til beregning af årsrapportnøgletal til Tilbudsportalen for tilbud*.
- For de private tilbuds vedkommende: at stille krav til revisor om at orientere

sig i gældende lovgivning, herunder lovændringerne af 1. februar 2022 vedrørende styrkelse af det økonomiske tilsyn samt revisionskemaet i bilag 1 til *Bekendtgørelse om revision af regnskaber for private tilbud, foreninger og private virksomheder omfattet af lov om socialtilsyn*.

Tilsyn med plejefamiliernes økonomi

Plejefamilier er ikke omfattet af de samme formelle økonomiske krav, som er nævnt ovenfor. Der er dog også en økonomisk dimension i godkendelsen af og tilsynet med plejefamilier, som skal sikre, at plejefamilierne har økonomiske ressourcer til at sikre en stabil anbringelse for plejebørnene. Hovedparten af plejefamilierne i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje har de fornødne økonomiske ressourcer til at sikre en stabil opvækst for plejebarnet.



DEL 2: Faglige fokusområder i 2023



Kapitel 4. Styrkelse af det økonomiske tilsyn

Den 1. februar 2022 trådte en række ændringer i lov om socialtilsyn i kraft. Ændringerne omfattede blandt andet en styrkelse af tilsynet med den økonomiske kvalitet i både offentlige og private sociale tilbud. I dette kapitel gør vi status på, hvilke effekter vi indtil nu har set af lovændringerne.

Videreudvikling af det økonomiske tilsyn

Helt overordnet er formålet med det økonomiske tilsyn med sociale tilbud at sikre, at de offentlige midler til området anvendes efter hensigten. Socialtilsynenes økonomiske tilsyn består af godkendelse af tilbuddenes budgetter, gennemgang og kontrol af tilbuddenes regnskaber og nøgletal i årsrapporter på Tilbudsportalen samt et løbende driftsorienteret tilsyn med tilbuddenes økonomiske kvalitet.

I Socialtilsyn Hovedstaden har vi i løbet af 2022 og 2023 været optagede af at videreudvikle vores økonomiske tilsyn. Dette fokus er dels motiveret af lovændringerne på området, dels af et ønske om at ensarte den økonomiske sagsbehandling og sikre en mere risiko- og databaseret tilgang til budgetgodkendelser og økonomisk tilsyn. Som led heri har vi som nævnt i forrige kapitel indført et screeningsredskab, hvor data fra det enkelte årsbudget analyseres og sættes op imod tilbuddets økonomiske nøgletal, nogle niveauer og intervaller, som er udledt af data trukket på tværs af alle

tilbud og data om det enkelte tilbuds kvalitetsvurderinger. Screeningsredskabet udgør alene et analyseredskab, men kan bidrage til at få øje på forhold i det enkelte tilbuds økonomiske styring og usædvanlige forhold i det enkelte tilbuds budget, og give os en pejling på, hvornår der kan være behov for at stille afklarende spørgsmål eller foretage en mere dybdegående undersøgelse af tilbuddets økonomi og sammenhængen mellem pris og kvalitet. I forbindelse med, at vi i august og oktober 2023 afholdt informationsmøder om budget 2024, informerede vi tilbud og kommuner om, hvordan vi arbejder med dette screeningsredskab, og hvordan budgetske maet for budget 2024 var blevet tilrettet.

Nye nøgletal som kan øge gennemsigtigheden

Men henblik på at sikre øget transparens i offentlige og private tilbuds økonomi blev der med ændringerne i lov om socialtilsyn indført en række nye nøgletal i årsrapporten på Tilbudsportalen. Formålet med de nye nøgletal var at bidrage til en øget gennemsigtighed i det økonomiske tilsyn samt at give de visiterende og anbringende kommuner mulighed for at inddrage oplysninger om blandt andet lønsamensætningen i de enkelte tilbud i forbindelse med visitation af borgere til sociale tilbud.

Nøgletal

De nye nøgletal i årsrapporten på Tilbudsportalen omhandler følgende:

- Tilbuddets samlede administrationsomkostninger.
- Tilbuddets samlede borgerrelaterede omkostninger.
- Tilbuddets samlede udgifter til kompetenceudvikling.
- Hvor meget der er udbetalt i udbytte fra kommercielle private tilbud, overført til andre enheder inden for en større selvejekonstruktion eller fsva. offentlige tilbud er overført til andre tilbud.
- Kommercielle private tilbuds samlede udbytte over de seneste 5 år.

Derudover er det tidligere nøgletal "lønomkostninger til øverste ledelse" blevet erstattet af et nøgletal om "lønomkostninger til samlet ledelse", og er blevet suppleret af et nyt nøgletal om "samlet løn m.v. til øverste leder".¹⁷

Det er Socialtilsyn Hovedstadens erfaring, at de nye nøgletal indfrier deres formål, idet de bidrager til øget gennemsigtighed. Eksempelvis kan vi med de nye nøgletal om henholdsvis tilbuddets samlede administrationsomkostninger og tilbuddets samlede borgerrelaterede omkostninger få et bedre indblik i tilbuddets prioritering af lønomkostninger til henholdsvis den borgerrelaterede indsats og tilbuddets administrative opgaver. Samtidig kan vi med opdelingen af nøgletallet vedrørende løn til ledelse få et bedre indblik i den samlede lønpakke til tilbuddets øverste leder og dermed bedre vurdere, om der tale om et lønniveau, der ligger markant højere end lønniveauet i sammenlignelige tilbud. Og endelig kan de nye nøgletal vedrørende udbytte give os bedre indikationer på, om der i det konkrete tilbud er tilstrækkelig sammenhæng mellem pris og kvalitet.

Det er dog samtidig vores erfaring, at de nye nøgletal endnu ikke er fuldt ud implementeret i praksis blandt tilbuddenes revisorer. Særligt

hvad angår de tre nøgletal om tilbuddets samlede administrationsomkostninger, tilbuddets samlede borgerrelaterede omkostninger og tilbuddets samlede udgifter til kompetenceudvikling har vi i løbet af 2023 måttet rette henvendelse til enkelte revisorer på grund af mangelfuld udfyldelse af oplysninger.

Det skal bemærkes, at vurderingen af den økonomiske kvalitet i det enkelte tilbud altid er en konkret og individuel vurdering. Det betyder, at tilbuddets enkelte nøgletal aldrig i sig selv vil kunne udløse en bestemt vurdering af et tilbuds økonomiske kvalitet, idet de altid skal ses i sammenhæng med tilbuddets øvrige forhold.

Bemærkninger om uforholdsmæssigt dyre tilbud

Det økonomiske tilsyn med sociale tilbud omfatter blandt andet en vurdering af, om der er sammenhæng mellem pris og kvalitet i det enkelte tilbud. Som led i styrkelsen af det økonomiske tilsyn blev der gennemført en lovændring, som relaterer sig til denne vurdering,

¹⁷ Forslag til Lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service, Social- og Ældreministeriet, 10. november 2021.

idet der blev indført et krav om, at socialtilsynene skal bemærke det i tilsynsrapporten og på Tilbudsportalen, hvis vi vurderer, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt i forhold til kvaliteten sammenlignet med andre tilbud af samme type og til samme målgruppe, jf. § 11 a, stk. 5 i lov om socialtilsyn. Det fremgår af bemærkningerne til *Forslag til Lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service*, at formålet med at socialtilsynene skal bemærke, hvis et tilbud vurderes uforholdsmæssigt dyrt, er at de visiterende kommuner skal kunne anvende denne oplysning som en del af deres beslutningsgrundlag i forbindelse med valg af tilbud til de enkelte borgere.

Det er Socialtilsyn Hovedstadens vurdering, at socialtilsynenes forpligtelse til at bemærke, hvis vi vurderer, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt, har styrket vores økonomiske tilsyn, idet vi nu har fået et redskab til at tydeliggøre væsentlige uoverensstemmelser mellem tilbuddets pris og den socialfaglige kvalitet. Vi kan dog samtidig konstatere, at det ikke i lovgivningen er defineret nærmere, hvilke niveauer eller parametre socialtilsynene skal lægge til grund i denne vurdering af, om et tilbud er "uforholdsmæssigt dyrt".

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen vedrørende uforholdsmæssigt dyre tilbud i *Forslag til Lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service*, at Social- og Ældreministeriet vil udarbejde nationale statistikker, som kan vise variationen i tilbuddenes omkostninger på tværs, og som socialtilsynene dermed vil kunne anvende i vurderingen af det enkelte tilbuds omkostningsniveau sammenlignet med andre tilbud, herunder om tilbuddet er uforholdsmæssigt dyrt.¹⁸

Da vi i løbet af 2023 endnu ikke har fået stillet nationale statistikker eller anden vejledning til brug af bestemmelsen vedrørende uforholdsmæssigt dyre tilbud til rådighed, har vi i Socialtilsyn Hovedstaden som en foreløbig løsning udarbejdet et arbejdsredskab, som kan understøtte, at vores vurdering af tilbuddenes økonomi, herunder vurderingen af om et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt, sker på et så ensartet og databaseret grundlag som muligt. I den forbindelse forholder vi os til en række parametre, som vi mener bør indgå i vurderingen af, om et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt. Der er tale om parametre som omkostninger til løn til ledelse, andelen af borgerrelaterede personaleomkostninger i forhold til omsætningen, ejendomsomkostninger pr. plads pr. måned og overskudsgrad holdt op imod tidligere års realiserede over-/underskud samt tilbuddets kvalitetsscorer. Andre parametre kan også inddrages. Vi vil vurdere et tilbud som "uforholdsmæssigt dyrt", hvis tilbuddet skiller sig negativt ud på flere parametre, eller hvis tilbuddet skiller sig væsentligt negativt ud på enkelte parametre. Da der er tale om en konkret og individuel vurdering, vil andre forhold også kunne spille ind på vores vurdering af, om et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt – eksempelvis geografiske forskelle, der kan betyde at ejendomsomkostninger eller timenormeringsprisen er højere i nogle dele af landet.

Et styrket økonomisk tilsyn

Socialtilsyn Hovedstaden er af den opfattelse, at lovændringerne understøtter et effektivt økonomisk tilsyn med private og offentlige tilbud. De nye nøgletal har i kombination med vores øgede brug af aggregerede data fra tilbuddenes budgetter og årsrapporter styrket vores muligheder for at få et nuanceret indblik i tilbuddenes økonomi, mens socialtilsynenes

¹⁸ *Forslag til Lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service* af 10. november 2021. Bemærkning nr. 2.2.1.3.4.

forpligtelse til at bemærke, hvis et tilbud er "uforholdsmæssigt dyrt" har styrket vores muligheder for at beskrive og inddrage dette forhold i vores dialog med tilbuddene. Fraværet af nationale statistikker samt af en opdateret vejledning til lov om socialtilsyn, som indholdsudfylder og præciserer de centrale begreber i det økonomiske tilsyn, lægger dog fortsat en væsentlig begrænsning på socialtilsynenes muligheder for at gribe ind over for tilbuddenes økonomiske dispositioner. Det har som nævnt gjort det nødvendigt at udvikle egne redskaber

og retningslinjer for, hvilke niveauer vi lægger til grund for vores vurderinger, og hvordan vi forstår de centrale økonomiske begreber. Socialtilsyn Hovedstadens redskaber er udviklet med afsæt i de fælles drøftelser, der har fundet sted på tværs af de øvrige socialtilsyn og Social- og Boligstyrelsen. I takt med at de nationale statistikker og eventuelle nye vejledninger bliver tilgængelige, vil vi naturligvis tilpasse vores redskaber og retningslinjer herefter.



Kapitel 5. Risikobaseret tilsyn

Socialtilsynene skal føre et risikobaseret tilsyn med tilbud og plejefamilier. Det fremgår af bekendtgørelse om socialtilsyn, jf. § 6, at tilsynsintensiteten i socialtilsynenes driftsorienterede tilsyn skal tilrettelægges efter forholdene og fastsættes ud fra en risikovurdering. Det betyder i praksis, at de driftsorienterede tilsyn med tilbud og plejefamilier kan have varierende intensitet alt efter socialtilsynenes vurdering af forholdene i de enkelte tilbud og plejefamilier. Som tilbud eller plejefamilie vil man derfor opleve, at socialtilsynenes tilsynsforløb kan se forskellige ud fra år til år.

I dette afsnit beskriver vi, hvilke overvejelser vi gør os, når vi skal tilrettelægge tilsynsintensiteten i de enkelte tilsynsforløb.

Risikokategorisering af tilbud og plejefamilier

Social- og Boligstyrelsen udgav i 2022 en faglig vejledning om det risikobaserede socialtilsyn og supplerede i 2023 vejledningen med et redskab til risikokategorisering af tilbud og plejefamilier samt et redskab til organisatorisk understøttelse af risikokategorisering. Formålet med vejledningen og de tilhørende redskaber er at understøtte en ensartet tilgang til risikovurdering af tilbud og plejefamilier på tværs af de fem socialtilsyn.¹⁹

I Socialtilsyn Hovedstaden har vi fra socialtilsynenes start haft en praksis for at risikokategorisere tilbud og plejefamilier som led i vores vurdering af, om der er forhold i det enkelte tilbud eller den enkelte plejefamilie, som kan have negativ betydning for kvaliteten og dermed for borgernes trivsel og udvikling. Vi fore-

tager både en socialfaglig og en økonomisk risikovurdering. I 2023 har vi været optagede af at videreudvikle vores praksis omkring risikokategorisering med afsæt i Social- og Boligstyrelsens materialer.

Social- og Boligstyrelsens redskab til risikokategorisering af tilbud og plejefamilier angiver en række kategoriseringskendetegn – dvs. mulige forhold, som kan indgå i vurderingen af, hvilken risikokategori der afspejler den aktuelle risikovurdering. Risikokategoriseringskendetegnene omfatter blandt andet:

- Socialtilsynets kvalitetsvurdering af tilbuddet/plejefamilien
- Tilbuddets økonomiske forhold
- Underretninger og whistleblows
- Magtanvendelser
- Sanktioner.

Social- og Boligstyrelsen arbejder desuden på at udlede yderligere risikokategoriseringskendetegn blandt tilbud og plejefamilier, som kan understøtte socialtilsynenes risikovurderinger.

Det skal bemærkes, at Social- og Boligstyrelsens redskab til risikokategorisering er et redskab, som benyttes til socialtilsynenes interne styring og arbejdstilrettelæggelse. Der er derfor ikke nogen retsvirkning for tilbud og plejefamilier ved at blive risikokategoriseret.

Tilrettelæggelse af tilsynsintensitet

Formålet med at risikokategorisere tilbud og plejefamilier er blandt andet at pejle os ind på, hvilken tilsynsintensitet forholdene i tilbuddet

¹⁹ <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/socialstyrelsens-auditfunktion/haandbog-for-socialtilsyn/vejledninger-og-materialer/det-risikobaserede-socialtilsyn>

eller plejefamilien kalder på. Ifølge lov om socialtilsyn § 7 skal socialtilsynene ved varetagelsen af det driftsorienterede tilsyn:

- aflægge minimum et årligt tilsynsbesøg i alle tilbud (på alle afdelinger) og i alle plejefamilier
- aflægge anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg
- indhente relevante oplysninger.

Tilsynsintensiteten skal i alle tilsyn tilrettelægges efter forholdene i det enkelte tilbud eller den enkelte plejefamilie. Når vi tilrettelægger tilsynsintensiteten, gør vi os blandt andet følgende overvejelser:

- Hvordan følger vi op på tidligere tilsyn og eventuelt indkomne oplysninger?
- Hvilke/hvor mange kilder og skriftlige materialer skal vi inddrage for at vurdere kvaliteten af de valgte temaer?
- Hvordan sikrer vi, at vi får trianguleret vores oplysninger tilstrækkeligt?
- Hvordan kan vores tilsynsmetoder supplere hinanden?
- Skal vi indhente stikprøver på dokumentation, og hvordan skal vi udvælge disse stikprøver?
- Kan skriftlig dokumentation erstattes af, at vi gennemgår mål/statusrapporter eller anden dokumentation under tilsynsbesøget?
- Hvad gør vi for at sikre, at vi har varieret vores tilsyn i forhold til sidste år?

Som led i disse overvejelser vil vi altid forholde os til omfanget af den arbejdsbyrde, vi pålægger tilbud og plejefamilier, når vi indhenter oplysninger forud for og under tilsynsbesøget. Fordi vi fører et risikobaseret tilsyn – og fordi

vi altid bestræber os på at "forstyrre" tilbud og plejefamilier mindst muligt – indhenter vi kun de oplysninger, der er nødvendige for at bedømme kvaliteten i det pågældende tilbud eller den pågældende plejefamilie.

I tilbud og plejefamilier, hvor vi ikke har set umiddelbare tegn på lav kvalitet, vil vi som regel gennemføre et mindre intensivt tilsyn. Hvis der er tale om tilbud eller plejefamilier, hvor vores analyse af de førnævnte risikokategoriseringskendetegn peger på en forøget risiko for lav kvalitet i tilbuddet/plejefamilien, vil der typisk være behov for en mere målrettet undersøgelse af konkrete forhold og/eller opfølgning på konkrete tiltag. Dermed vil der også ofte være behov for at aflægge flere tilsynsbesøg; at indhente flere oplysninger via interview, observation eller dokumenter og/eller at have en tættere løbende dialog med tilbuddet/plejefamilien. I nogle tilfælde kan der også være behov for at orientere andre tilsynsmyndigheder og/eller de kommuner, der har visiteret til tilbuddet eller plejefamilien.

I de tilsyn, hvor vi ikke har set tegn på lav kvalitet i tilbuddet eller plejefamilien, skal vi ikke desto mindre have et særligt fokus på variation i vores tilsynsmetoder. Det skal vi, fordi vi skal sikre os, at vi har mulighed for at identificere eventuelle (nye) forhold, som kan have negativ betydning for borgernes trivsel og udvikling i tilbuddet eller plejefamilien. Det betyder i praksis, at uanset risikokategori (og uanset hvilke tilsynskonsulenter, der varetager tilsynet) må tilbud og plejefamilier forvente, at tilsynskonsulenterne tilrettelægger tilsynsaktiviteterne efter de aktuelle forhold i tilbuddet/plejefamilien, og at tilsynsforløbene derfor vil variere fra år til år med hensyn til for eksempel tilsynsbesøgets varighed, antallet af inddragede informanter, omfanget af indhentet dokumentation mv.

DEL 3: Socialtilsyn Hovedstaden i tal



Kapitel 6. Socialtilsyn Hovedstadens produktion

I dette kapitel kan du få et indblik i Socialtilsyn Hovedstadens produktion i 2023.

Tilsyn og tilsynsbesøg

Socialtilsyn Hovedstaden har i 2023 foretaget 1.472 tilsyn. Hovedparten af tilsynene i 2023

var driftsorienterede tilsyn, mens der blev foretaget 88 tilsyn i forbindelse med godkendelser.

Tabel 7 viser, at Socialtilsyn Hovedstaden har gennemført i alt 2.164 tilsynsbesøg i 2023. Det er lidt flere tilsynsbesøg end i 2022, hvor der i alt blev gennemført 2.079 tilsynsbesøg.

Tabel 7. Antal tilsynsbesøg afholdt i 2023 fordelt på tilbudstype og tilsynstype

	Plejefamilier	Tilbud	Tilsynsbesøg i alt
Driftsorienterede tilsyn			
Anmeldte tilsynsbesøg	621	764	1.385
Uanmeldte tilsynsbesøg	166	435	601
Behandling af ansøgninger om godkendelse			
Tilsynsbesøg – godkendelse	136	42	178
Tilsynsbesøg i alt	923	1.241	2.164

1.385 af de tilsynsbesøg, som blev aflagt i forbindelse med driftsorienterede tilsyn i 2023, var anmeldte, mens 601 af besøgene var uanmeldte. Det svarer til, at 30 pct. af det samlede antal tilsynsbesøg var uanmeldte. Det er på niveau med andelen i 2022. Andelen af uanmeldte tilsynsbesøg var 36 pct. på tilbudsområdet og 21 pct. på plejefamilieområdet i 2023.

Godkendelse af nye tilbud og plejefamilier

Socialtilsyn Hovedstaden færdigbehandlede 109 ansøgninger om godkendelse i 2023. Det er på niveau med antallet i 2022.

Sagsbehandlingen af en ansøgning om godkendelse af nye tilbud og plejefamilier følger ikke nødvendigvis kalenderåret, og derfor kan der i tabel 8 indgå ansøgninger, som er modtaget i 2022 og færdigbehandlet i 2023.

I 2023 godkendte vi 25 nye tilbud og 39 nye plejefamilier. Dermed har vi godkendt lidt flere tilbud i 2023 end i 2022, hvor vi godkendte 19 nye tilbud. Vi har også godkendt lidt flere nye plejefamilier set i forhold til 2022, hvor vi godkendte 32 nye plejefamilier.

Tabel 8. Færdigbehandlede ansøgninger om godkendelse i 2023

	Godkendt	Godkendt med vilkår	Afslag på godkendelse	Ansøgning trukket tilbage	Ansøgninger i alt
Plejefamilier	37	2	9	25	73
Tilbud	22	3	6	5	36
I alt	59	5	15	30	109

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for behandling af ansøgninger om godkendelse var i 2023 28 uger for tilbud og 20 uger for plejefamilier. Sagsbehandlingstiden er steget for tilbud i forhold til 2022, hvor den var 22 uger, mens den faldet for plejefamilier i forhold til 2022, hvor sagsbehandlingstiden var 23 uger. I 2023 har vi afholdt 12 grundkurser for familier, der ønskede at blive plejefamilie.

I 2023 har Socialtilsyn Hovedstaden yderligere behandlet 114 ansøgninger fra tilbud, der har ønsket en ændring i deres eksisterende godkendelse. Det er en stigning på 25 pct. i forhold

til 2022, hvor vi behandlede 91 ansøgninger. På plejefamilieområdet har vi i 2023 behandlet 119 ansøgninger om en ændring af den eksisterende godkendelse. Det er på niveau med antallet i 2022.

Påbud og skærpet tilsyn

I 2023 har Socialtilsyn Hovedstaden udstedt 20 påbud. Det er færre end i 2022, hvor vi udstedte 25 påbud. Antallet af påbud varierer naturligt fra år til år afhængigt af alvorligheden af de konstaterede kvalitetsmangler.

Tabel 9. Afgørelser om påbud og skærpet tilsyn i 2023 fordelt på tilbudstype

	Påbud	Skærpet tilsyn
Plejefamilier	7	1
Tilbud	13	10
I alt	20	11

15 ud af de 20 påbud i 2023 er udstedt i forbindelse med et skærpet tilsyn. De 13 påbud på tilbudsområdet fordeler sig på i alt syv tilbud, mens de syv påbud på plejefamilieområdet fordeler sig på fem plejefamilier.

I 2023 har Socialtilsyn Hovedstaden iværksat 11 skærpede tilsyn. Det er på niveau med sidste år.

Årsager til påbud og skærpet tilsyn

Tabel 10 viser baggrunden for de 20 påbud, som blev udstedt i 2023. Påbuddene fordeler sig mellem flere af temaerne i kvalitetsmodellen. Der er givet flest påbud inden for temaerne *Organisation og ledelse* samt *Sundhed og trivsel*. Påbuddene inden for disse temaer omhandler blandt andet den ledelsesmæssige kompetence og stabilitet i tilbuddet samt mangel på implementering af lov om voksensansvar.

Tabel 10. Baggrunden for påbud udstedt i 2023

	Påbud i alt
Målgruppe metoder og resultater	2
Sundhed og trivsel	5
Organisation og ledelse / familiestruktur og familiedynamik	7
Kompetencer	4
Fysiske rammer	2
I alt	20

Tilbagekaldte godkendelser

Socialtilsynet kan træffe afgørelse om at tilbagekalde et tilbuds godkendelse, hvis tilbuddet eller plejefamilien ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse.

I 2023 har Socialtilsyn Hovedstaden tilbagekaldt fire godkendelser på plejefamilieområdet og én godkendelse på tilbudsområdet.

Tabel 11. Tilbagekaldte godkendelser i 2023 fordelt på tilbudstype

	Tilbagekaldte godkendelser i alt
Plejefamilier	4
Tilbud	1
I alt	5

Afgørelser om at tilbagekalde godkendelsen træffes ofte på baggrund af flere kvalitetsmangler i tilbuddet eller plejefamilien. Derfor vil antallet af temaer, der ligger til grund for tilbagekaldelsen, overstige antallet af tilbagekaldte godkendelser. De afgørelser vi har truffet på plejefamilieområdet er blandt andet begrundet i manglende medvirken til oplysning af sagerne samt et ikke tidssvarende børnesyn. For det ene tilbud, der har fået trukket godken-

delsen, er afgørelsen begrundet i utilstrækkelig ledelsesmæssig og økonomisk kvalitet i tilbuddet.

Tilbud eller plejefamilier, der ophører af egen drift

I 2023 er 17 tilbud og 57 plejefamilier af egen drift ophørt med at være i drift. For tilbud er det på niveau med sidste år. På plejefamilieområdet er det et fald fra 71 i 2022.

Tabel 12. Tilbud og plejefamilier ophørt af egen drift i 2023

	Ophørte tilbud i alt
Plejefamilier	57
Tilbud	17
I alt	74

Ankestyrelsens afgørelser vedrørende Socialtilsyn Hovedstadens virke

I 2023 har Ankestyrelsen færdigbehandlet 15 klager over afgørelser, der er truffet af Socialtilsyn Hovedstaden. Heraf stadfæstede Ankestyrelsen otte af afgørelserne.

Tabel 13. Ankestyrelsens afgørelser i 2023 fordelt på årsager til klage

	Stadfæstet	Delvist stadfæstet	Hjemvist	Ændret/ ophævet
Tilbagekaldelse af godkendelsen	2			1
Afslag på ændring af eksisterende godkendelse	2		1	
Afgørelse om sanktion	1			
Afslag på godkendelse			1	
Ret til aktindsigt	1	2	4	
I alt	6	2	6	1

Indberetninger om magtanvendelse

Som led i vores funktion som tilsynsmyndighed modtager socialtilsynet løbende indberetninger om magtanvendelser eller andre indgreb i borgernes selvbestemmelsesret. Socialtilsyn Hovedstaden modtog 4.526 indberetninger i 2023. Indberetningerne fordeler sig på i alt 279 tilbud.

Fra 2022 til 2023 er det samlede antal magtanvendelser steget 30 pct. Det er de forhåndsgodkendte magtanvendelser, f.eks. brug af

stofseler og tryghedsskabende velfærdsteknologier, der driver udviklingen i antallet af indberettede magtanvendelser på voksenområdet fra 2022 til 2023. Vi kan således se, at 921 er magtanvendelserne på voksenområdet var akutte, og det er på niveau med i 2022, hvor antallet var 937.

Det er relativt nyt, at tilbuddene skal indberette forhåndsgodkendte magtanvendelser til socialtilsynet, og de har formentlig brugt tid på at omstille sig til den ændrede praksis for indberetning.

Tabel 14. Indberetninger om magtanvendelse i 2021, 2022 og 2023

	2021	2022	2023
Børne- og ungetilbud	1.642	1.459	1.145
Voksentilbud	1.389	2.000	3.381
Plejefamilier	10	12	0
I alt	3.041	3.471	4.526

I 2023 har vi ikke modtaget nogle indberetninger om magtanvendelse fra specialiserede plejefamilier. Vi vurderer, at der er et mørketal på området, og at der foretages magtanvendelser i alle kategorier af plejefamilier, som ikke indberettes. Socialtilsyn Hovedstaden har løbende fokus på at vejlede plejefamilier om deres forpligtelse til at indberette magtanvendelser samt om deres begrænsede lovhjemmel til at foretage magtanvendelser.

Whistleblows – henvendelser om bekymrende forhold

Borgere, pårørende, ansatte og andre kan anonymt kontakte socialtilsynene med oplysninger om bekymrende forhold i tilbud eller

plejefamilier. Socialtilsyn Hovedstaden modtog 542 henvendelser om bekymrende forhold i 2023. Vi har oplevet en støt stigning i antallet af henvendelser om bekymrende forhold siden vores etablering i 2014, hvor vi modtog 170 henvendelser.

De 542 henvendelser fordeler sig på 198 tilbud og seks plejefamilier. For 44 tilbud, svarende til 22 pct. af de tilbud, vi har modtaget henvendelser på, har vi modtaget mellem 4 og 16 henvendelser. For langt de fleste af de 198 tilbud er der indkommet ganske få whistleblows i løbet af året.



Tabel 15. Antal henvendelser om bekymrende forhold fordelt på tilbudstype i 2021, 2022 og 2023

	2021	2022	2023
Plejefamilier	20	18	7
Tilbud	430	470	519
Henvendelser uden for socialtilsynets kompetenceområde ²⁰	11	32	16
I alt ²¹	463	488	542

Størstedelen af de henvendelser, vi modtog i 2023, vedrørte tilbudsområdet, mens få vedrørte plejefamilieområdet. Vi vurderer, at det skyldes, at der er færre interessenter på plejefamilieområdet end på tilbudsområdet, og at de aktører, som er i berøring med børn i pleje, f.eks. skole- og sundhedspersonale, formentlig vil fremsende en underretning til anbringende kommune ved bekymrende forhold.

Størstedelen af henvendelserne om bekymrende forhold i tilbud vedrører bekymringer om

ledelsens eller de ansattes kompetencer og om den pædagogiske indsats i tilbuddet. Kun meget få henvendelser vedrører mistanke om vold, overgreb eller andre alvorlige bekymringer.

Aktindsigt i Socialtilsyn Hovedstadens sager

Tabel 16 viser antallet af anmodninger om aktindsigt i Socialtilsyn Hovedstadens sager fordelt på henvendertype og år. Antallet af anmodninger om aktindsigt er steget kraftigt i forhold til 2022 svarende til 32 pct.

Tabel 16. Antal aktindsigtsanmodninger fordelt på henvendertype i 2021, 2022 og 2023

	2021	2022	2023
Journalister	69	56	104
Interesseorganisationer	7	8	4
Tilbud eller plejefamilier	28	28	36
Pårørende til borgere	15	19	13
Andre interesserede ²²	41	35	35
I alt	160	146	192

Personale og kompetencer

Der har i løbet af 2023 været ansat 69,5 årsværk i Socialtilsyn Hovedstaden, hvoraf 72 pct. er tilsynskonsulenter. De øvrige 28 pct. af Socialtilsyn Hovedstadens årsværk udgøres

af ledelse, jurister, økonomikonsulenter samt øvrig stab/administrativt personale, herunder studentermedarbejdere.

²⁰ Whistleblows vedrørende områder, der ikke ligger under socialtilsynets myndighed.

²¹ Antallet er inklusive henvendelser, hvor samme henvender har henvendt sig flere gange om samme tilbud eller plejefamilie

²² F.eks. advokater eller privatpersoner

Hovedparten af Socialtilsyn Hovedstadens tilsynskonsulenter har en pædagogisk eller socialfaglig uddannelse.

Tabel 17. Tilsynskonsulenternes uddannelsesmæssige baggrund

Fordeling ved udgangen af 2023	
Pædagoger	65 %
Socialrådgivere og socialformidlere	30 %
Sundhedsfaglige medarbejdere	4 %
Andre faggrupper	2 %

Kapitel 7. Tilbudsstrukturen anno 2023

I dette kapitel giver vi et indblik i den aktuelle struktur blandt tilbuddene og plejefamilierne i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje.

Indblik i den aktuelle plejefamiliestruktur

Der var 708 plejefamilier i vores portefølje ved udgangen af 2023.

50 pct. af plejefamilierne er godkendt som almenne plejefamilier, mens 44 pct. er godkendt som forstærkede plejefamilier og 6 pct. er godkendt som specialiserede plejefamilier.

Tabel 18. Antal plejefamilier fordelt efter plejefamilietype²³ og år

	2021	2022	2023
Almen plejefamilie, efter § 43, stk. 1, nr. 1	412 (53 %)	364 (50 %)	352 (50 %)
Forstærket plejefamilie, efter § 43, stk. 1, nr. 2	321 (41 %)	321 (44 %)	315 (44 %)
Specialiseret plejefamilier, efter § 43, stk. 1, nr. 3	44 (6 %)	42 (6%)	41 (6 %)
I alt	777	727	708

Socialtilsyn Hovedstaden fører tilsyn med plejefamilier, som har bopælsadresse i Region Hovedstadens kommuner (bortset fra Frederiksberg Kommune) samt i Holbæk Kommune²⁴.

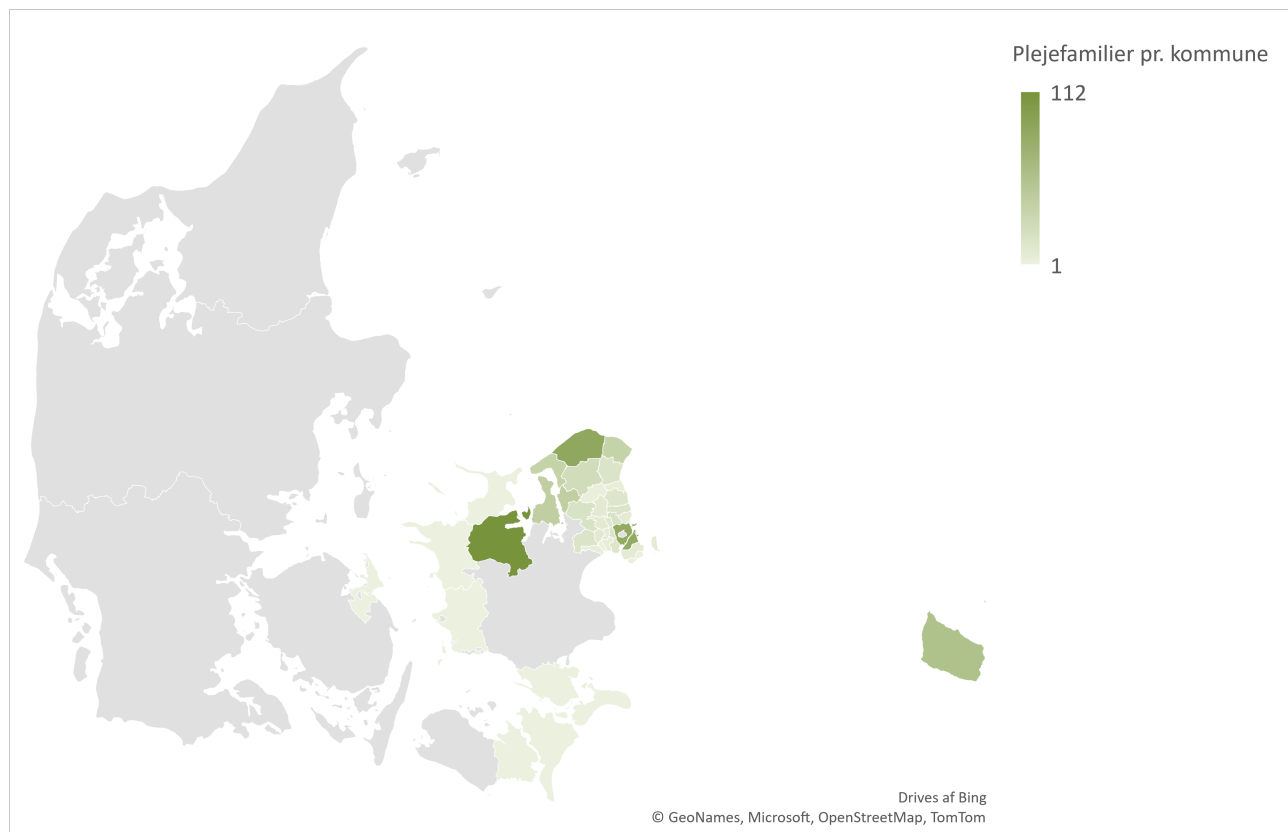
Der er stor variation i, hvor mange plejefamilier der er i den enkelte kommune. Vi ser fortsat en tendens til, at der i de kommuner, der ligger tættest på København, er færrest plejefamilier, mens der i de større kommuner nord og vest for København ofte er relativt mange plejefamilier. Dog tegner Københavns Kommune sig

også for en stor andel af plejefamilierne i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje.

²³ Plejefamilietyperne stiller forskellige krav til plejefamiliernes kompetencer og omfanget af den støtte, plejefamilien har brug for. Plejefamilier godkendt som almen plejefamilie er vurderet til at kunne varetage børn med lette til moderate støttebehov. Forstærkede plejefamilier er vurderet til at kunne varetage børn med moderate til svære støttebehov. Specialiserede plejefamilier er vurderet til at kunne varetage børn med svære støttebehov.

²⁴ Enkelte plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje er bosat uden for Region Hovedstaden og Holbæk Kommune. Det skyldes, at der er indført en karenperiode for tilbud og plejefamilier, som skifter adresse. Ved adresseændringer, der medfører, at et tilbud eller en plejefamilie bliver underlagt et andet socialtilsyn, vil tilbuddet eller plejefamilien således fortsat tilhøre det socialtilsyn, som det hidtil har været underlagt, i et år efter adresseændringen.

Figur 7. Plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fordelt på beliggenhedskommune



Indblik i den aktuelle tilbudsstruktur

Tabel 13 viser, at der er en overvægt af private tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje.

Det skyldes blandt andet, at Socialtilsyn Hovedstaden varetager specialistfunktionen vedrørende tilsynet med tilbud, som indgår i koncerner og koncernlignende konstruktioner beliggende på Sjælland.

Tabel 19. Antal tilbud fordelt efter virksomhedstype og år

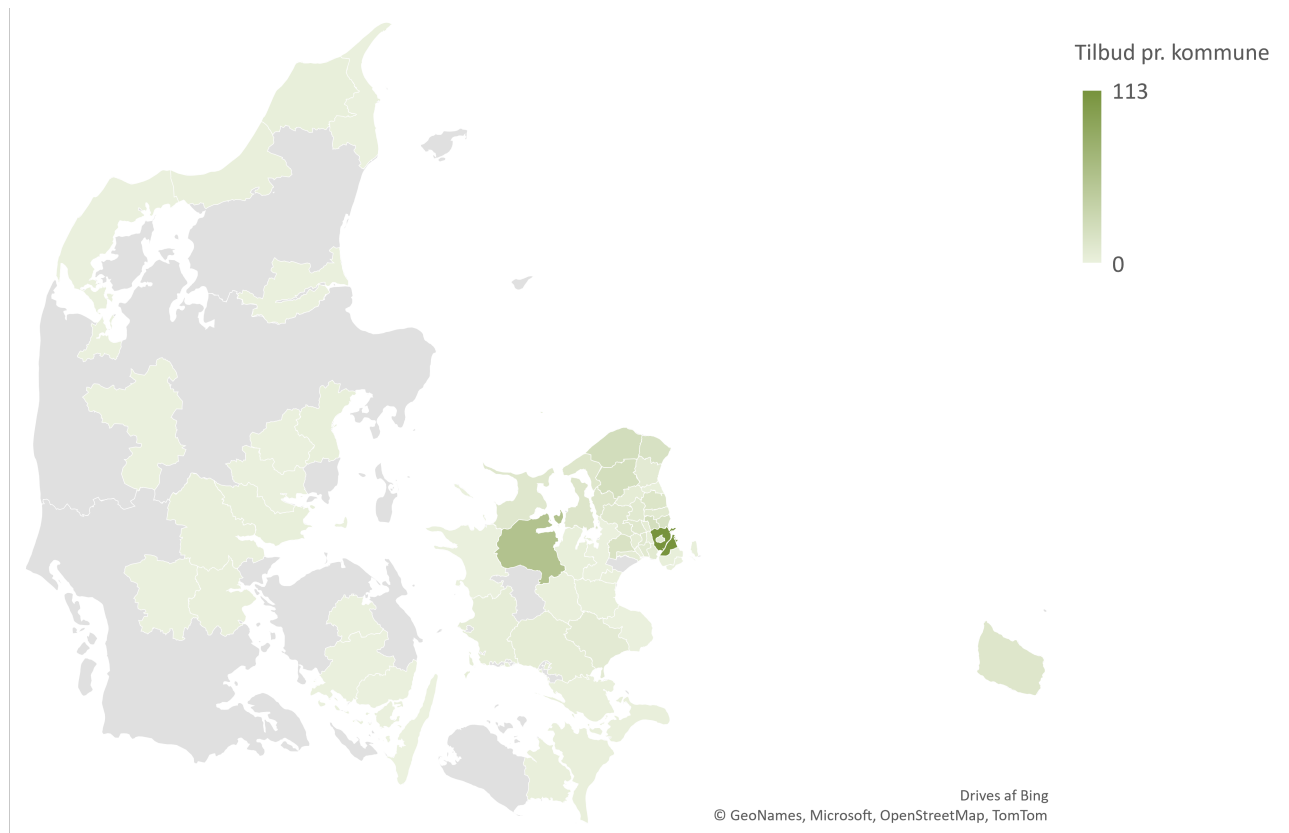
	2021	2022	2023
Private tilbud	245 (48 %)	302 (54 %)	309 (55 %)
Kommunale tilbud	253 (49 %)	244 (44 %)	244 (43 %)
Regionale tilbud	14 (3 %)	12 (2 %)	12 (2 %)
I alt	512	558	565

De 565 tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fordelte sig i 2022 på i alt 66 danske

kommuner. Heraf er de 29 kommuner beliggende i Region Hovedstaden. Hovedparten af de tilbud, som Socialtilsyn Hovedstaden fører

tilsyn med, er beliggende i de 29 hovedstads-kommuner.

Figur 8. Tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje fordelt på beliggenhedskommuner



Tabel 14 viser, at omkring halvdelen af tilbudene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje

har plads til under 20 borgere, mens knap en tredjedel har mellem 20 og 49 pladser.

Tabel 20. Antal tilbud fordelt efter antal pladser

	2021	2022	2023
Færre end 5 pladser	19	19	18
5-9 pladser	96	107	108
10-14 pladser	86	98	102
15-19 pladser	55	61	52
20-49 pladser	157	171	185
50-99 pladser	67	69	65
100 pladser eller flere	32	33	35
I alt	512	558	565

De 565 tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje rummer tilsammen 20.749 pladser. Det fremgår af tabel 21, at de offentlige tilbud varretager væsentlige flere pladser til sammen end de private tilbud, selvom der er færre offentlige tilbud. Tabel 21 viser desuden, at der er flere private end offentlige pladser på børne- og ungetilbud, § 107-tilbud, alkoholtilbud og krisecentre, mens der er markant flere offentlige end private pladser på ABL-tilbud og misbrugstilbud.

Antallet af private pladser på misbrugs- og alkoholområdet steg betydeligt fra 2021 til 2022. Det skyldes, at vi fik overdraget en række misbrugs- og alkoholtilbud fra andre socialtilsyn i forbindelse med vores specialistfunktion.

Antallet af private pladser på alkoholområdet faldt dog markant fra 2022 til 2023. Det skyldes primært, at vi er blevet opmærksomme på, at nogle få alkoholtilbud har registreret antallet af pladser forkert på Tilbudsportalen.

Tabel 21. Antal pladser i 2021, 2022 og 2023 fordelt på tilbudstype og opgjort efter, om der tale om private eller offentlige tilbud

Tilbudstype	Private tilbud			Offentlige tilbud		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Børne- og ungehjem (§ 43, stk. 1, nr. 6, og stk. 3)	1.134	1.267	1.337	726	619	595
Midlertidige botilbud til voksne (§ 107)	1.622	1.811	1.925	784	851	841
Almindeligt længerevarende botilbud til voksne (§ 108)	863	1.016	1.051	1.118	1.032	1.045
Tilbud efter almenboligloven (ABL) (§ 105, stk. 1, 2 og 3)	195	216	226	3.049	3.035	2.934
Misbrugstilbud (§ 101 og § 101a)	427	749	778	3.762	3.585	4.060
Alkoholtilbud (SUL § 141)	694	3.355	2.359	1.840	1.707	1.768
Krisecentre (§ 109)	341	417	418	78	77	77
Herberger (§ 110)	714	759	802	394	439	394
Tilbud efter lejeloven	131	78	71	67	67	68
I alt	6.121	9.668	8.967	11.818	11.412	11.782

Kapitel 8. Socialtilsyn Hovedstadens økonomi i 2023

Socialtilsynenes samlede omkostninger finansieres dels af tilsynstakster og dels af objektiv finansiering fra kommunerne. Socialtilsynene fungerer som takstfinansieret virksomhed, der opkræve takster fra tilbuddene og objektiv finansiering fra kommunerne svarende til de faktiske omkostninger, der skal anvendes til at varetage tilsynsopgaven. Dette sker ud fra en takstberegningsmodel, som er fælles på tværs af socialtilsynene.

Alle tilbud, som er omfattet af Socialtilsyn Hovedstaden, betaler en tilsynstakst, hvis størrelse afhænger af, hvor mange pladser tilbudet er godkendt til. Derudover opkræves en særtakst af nye tilbud, der søger om at blive godkendt; af allerede godkendte tilbud, der søger om en ændring af tilbuddets godkendelse; samt af tilbud, der underlægges skærpet tilsyn. Socialtilsyn Hovedstadens takster for 2023 og 2024 fremgår af tabel 22.

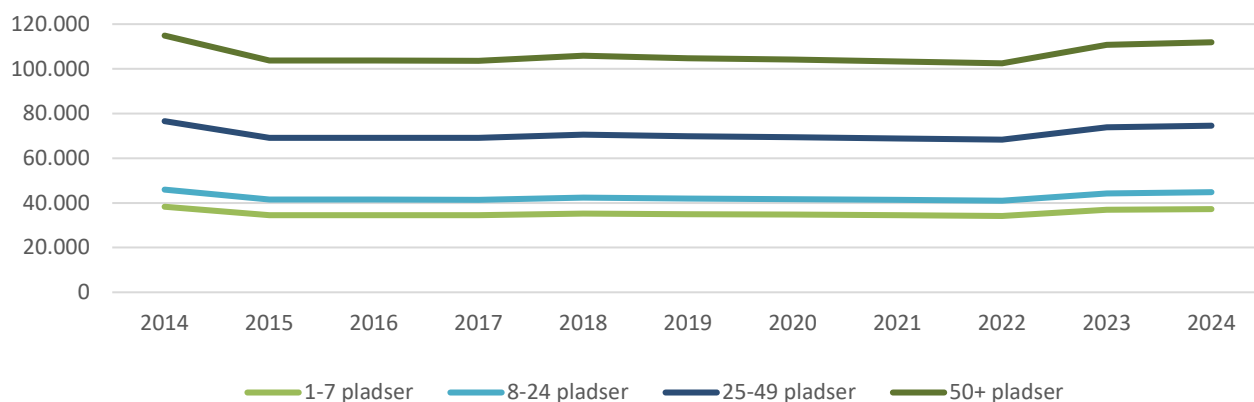
Tabel 22. Socialtilsyn Hovedstadens tilsynstakster i 2023 og 2024, løbende priser

	Tilsyn med døgntilbud mv.	Skærpet til- syn	Ny-godken- delse	Væsentlig ændring
Tilsynstakster 2023				
Takstkategori 1 (1-7 pladser)	35.409	3.541	31.617	8.470
Takstkategori 2 (8-24 pladser)	42.491	4.249	37.941	10.164
Takstkategori 3 (25-49 pladser)	70.819	7.082	63.234	16.941
Takstkategori 4 (50- pladser)	106.228	10.623	94.851	25.411
Tilsynstakster 2024				
Takstkategori 1 (1-7 pladser)	37.300	3.730	33.374	8.651
Takstkategori 2 (8-24 pladser)	44.760	4.476	40.049	10.382
Takstkategori 3 (25-49 pladser)	74.601	7.460	66.748	17.303
Takstkategori 4 (50- pladser)	111.901	11.190	100.122	25.954

Med lovændringen i 2022 fik socialtilsynene flere opgaver, og tilsynstaksten for 2023 steg 8 pct. (i faste priser) i forhold til 2022. Kommunerne blev DUT-kompenseret herfor. Fra 2023

til 2024 stiger taksterne 1 pct. Udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens tilsynstakster for tilsyn med døgntilbud mv. fra 2014 til 2024 i faste priser kan aflæses i figur 9.

Figur 9. Udvikling i Socialtilsyn Hovedstadens tilsynstakst for tilsyn med døgntilbud mv. i perioden 2014 til 2024, faste priser²⁵



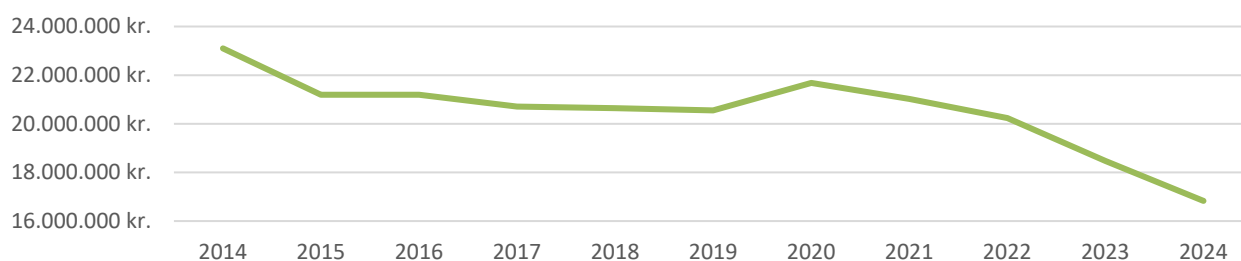
Tilsyn med og godkendelse af plejefamilier finansieres af objektiv finansiering. De 29 kommuner i Socialtilsyn Hovedstadens område bidrager afhængigt af kommunens andel af det samlede antal børn og unge i tilsynsområdet.

Figur 10 viser udviklingen fra 2014 til 2024 i Socialtilsyn Hovedstadens objektive finansiering i faste priser. Der var en stigning i den objektive finansiering i 2020, hvilket skyldes en

lovændring med et nyt koncept for godkendelse af plejefamilier samt overdragelse af opgaver fra kommuner.

Da der siden 2015 er sket et fald i antallet af plejefamilier i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje, er den samlede objektive finansiering (med undtagelse af 2020) nedsat år for år. I 2024 opkræver Socialtilsyn Hovedstaden 16,8 mio. kr. fra kommunerne til objektiv finansiering.

Figur 10. Udviklingen i den objektive finansiering 2014-2024, faste priser



²⁵ Faste priser er ekskl. inflation og beregnes i forhold til et udgangså. Pris- og lønudviklingen har i perioden ligget på 1,5 - 2,5 pct. Der anvendes KL's kommunale pris- og lønudvikling, til brug for budgetlægningen for 2024 var pris- og lønudviklingen skønnet til 4,2 pct. fra 2023 til 2024.

Budget og regnskab 2023

Socialtilsyn Hovedstadens budget og regnskab indeholder socialtilsynets indtægter og omkostninger inklusive indirekte omkostninger. Budgettet godkendes af kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune. Budgettet danner basis for beregningen af socialtilsynets takster, mens regnskabet viser årets resultat. Eventuelle forskelle mellem regnskab og takstbudget reguleres i socialtilsynets takster senest to år efter.

Som det fremgår af tabel 23 viser Socialtilsyn Hovedstadens regnskab for 2023 en afvigelse mellem budget og regnskab på ca. 2 mio. kr. i indtægter som modsvares af tilsvarende omkostninger. Der indgik et overskud fra 2021 på 0,7 mio. kr. ved beregningen af 2023-takster og objektiv finansiering, så indtægterne er tilsvarende lavere end omkostningerne i både budget og regnskab.

Tabel 23. Budget 2023 og regnskab 2023 for Socialtilsyn Hovedstaden, 1.000 kr.

	Budget 2023	Regnskab 2023	Forskel
Direkte omkostninger (løn mv.)	48.286	50.063	1.777
Indirekte omkostninger (overhead, afskrivninger mv.)	3.047	3.279	232
Indtægter fra objektiv finansiering	-17.734	-17.734	0
Indtægter fra tilsynstakster	-32.882	-34.891	-2.009
Årets resultat (netto)	717	717	0

Tilkøbsdelsler

I 2023 havde Socialtilsyn Hovedstaden indtægter og omkostninger på 1,9 mio. kr. fra tilkøbsdelsler. Der har været tilsyn med ca. 50 tilbud efter servicelovens §§ 32, 103 og 104. Der har i 2023 været ansat ca. 3 årsværk ekstra for at imødekomme efterspørgslen på tilkøbsdelsler.

Den 1. januar 2024 trådte en ny lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til

børn og unge i kraft. Med den nye lov forpligtes beliggenhedskommunerne til at indgå kontrakt med socialtilsynene om tilsynet med den behandlingsmæssige indsats i behandlings- og specialundervisningstilbud. Vi kender endnu ikke omfanget af denne nye tilkøbsopgave, da det blandt andet afhænger af, hvor mange behandlings- og specialundervisningstilbud, der godkendes i de kommuner, som er omfattet af vores tilsynsforpligtelse.



F R E D E R I K S B E R G
K O M M U N E

